

Ostravská univerzita v Ostravě, Přírodovědecká fakulta,
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Leden 2009

ASIE V LABYRINTECH 21. STOLETÍ

UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS
Facultas Rerum Naturalium

Obsah

Články se speciálním zaměřením

Terorismus v Indii	3
Bezpečnostně- politická situace na Srí Lance	8
Politická situace v Myanmaru	11
Politická situace na Kavkaze	16
Neklidná Indonésie	20
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje	24

Asie – nepoznaný kontinent

Kolikrát jste již nahlas řekli: „Proč Rusko zaútočilo na Gruzii?“ nebo „Jak je to s terorismem v Indii?“ či „Jaká je politická situace v Myanmaru?“

Teď máte možnost přestat o svých otázkách jen spekulovat! Můžete se zeptat našich politických a kulturních geografů, kteří se asijským kontinentem zabývají. V rámci studijního programu Politická a kulturní geografie studenti rozvíjejí znalosti ze všech světových kontinentů, jedním z nich je i Asie. Místa a fenomény, o kterých studenti dříve jen slyšeli či o nich tušili, mají možnost poznat lépe. Díky zkušenostem našich odborníků a expertů získali studenti hlubší poznatky v jimi zvolených oblastech.

Ze studentů experti

Někteří političtí a sociální geografové absolvovali v zimním semestru akademického roku 2008/2009 kurz *Seminář Asie a Oceánie*. Obsahem jejich studia bylo, kromě získání co největšího komplexního přehledu informací o Asii, i publikování vlastních příspěvků na blogu. Někteří studenti pracovali velmi usilovně a díky tomu získali dobré předpoklady, aby se z nich stali experti na daný region. Dovolili jsme si pro Vás připravit ukázkou několika analýz a závěrů, které ti nejlepší studenti vytvořili. Pěkné čtení o Asii přejí

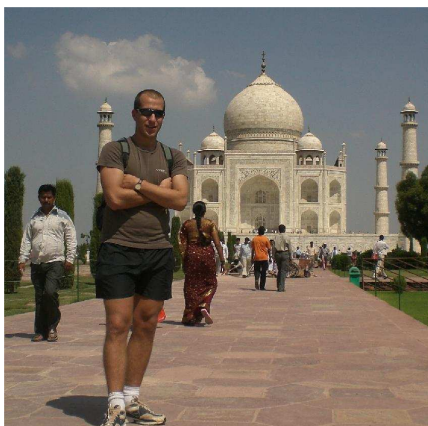
Mgr. Aleš Ottmár a Mgr. Tomáš Drobík

*Katedra sociální geografie a
regionálního rozvoje Vám nabízí
bakalářské a magisterské obory:*

- ✓ Politická a kulturní geografie
- ✓ Geografie a regionální rozvoj
- ✓ Dvouoborové studium geografie

Webové stránky katedry:
<http://prf.osu.cz/ksg>

Webové stránky předmětu:
<http://asie08.e-blog.cz>

Jiná forma studia

Vážení čtenáři,

předmět Seminář Asie a Oceánie byl v letošním roce veden novou formou. Úkolem studentů bylo založit vlastní blog na kterém publikovali své příspěvky a komentovali události z vybraného teritoria, absolvovat tři testy a napsat zápočtovou analýzu v průběhu pěti hodin s použitím veškerých dostupných zdrojů a technologií. Seminář byl pro některé velmi neobvyklý a zabral spoustu času a práce. Některé

studenty tato forma výuky zaujala, ale jiné odradila. Jsem přesvědčen o tom, že studenti, kteří vydrželi až do konce, získali znalosti, které si zapamatují a třeba někdy v budoucnu podniknou odbornou studijní cestu, aby poznali ještě více do hloubky fenomény, kterými se zabývali. Nejlepší práce studentů budou finančně odměněny. Studentům přeji mnoho dalších úspěchů nejen v Asii.

Mgr. Aleš Ottmár

Čínské přísloví: Učíš-li se proto, aby sis zapamatoval, zapomeneš. Učíš-li se proto, abys porozuměl, zapamatuješ si.

Proč vznikla tato brožura?

Budete-li číst tento text, je potřeba zmínit, že se nejedná o odborné články vědců, ale studentské práce, které mají přiblížit veřejnosti či zájemcům o studium dění v Asii a rovněž jednu z činností katedry Sociální geografie a regionálního rozvoje Ostravské univerzity v Ostravě.

Publikované příspěvky jsou prací studentů různé kvality a nemusí se shodovat s názory katedry.

Jedním z cílů brožury je, aby studentské práce nezůstaly v šuplíku stolu, ale rozšířily obzory čtenáře.

Přeji Vám, ať Vás brožura alespoň trochu obohatí 😊.

A.O.

Studentské blogy

- ❖ Aneta Tutková a Barbora Prátová (*Bilaterální vztahy mezi Indií a Pákistánem*)
- ❖ Jan Kolofík a Karel Malinovský (*Pákistán*)
- ❖ Lucie Kuřová a Magda Puffová (*Politická situace v Barmě*)
- ❖ Stanislav Černobila a Ondřej Černík (*Bilaterální vztahy Ruska a Kazachstánu*)
- ❖ Veronika Frydrychová (*Bilaterální vztahy Turecka a Arménie*)
- ❖ Lucie Filová a Eliška Fischerová (*Vnitřní politika Íránu s důrazem na islámský faktor*)
- ❖ Pavel Keprt a Matej Steklík (*Bilaterální vztahy Ruské federace a Íránu*)
- ❖ Vojtech Blažej a Ivana Vrzalová (*Politická situace na Kavkaze*)
- ❖ Katerina Stachoňová (*Vnitřní politika Indonésie s důrazem na islámský faktor*)
- ❖ Michaela Krejčířová (*Nepál*)
- ❖ Helena Roiková (*Bilaterální vztahy Jižní Koreje a Severní Koreje*)
- ❖ Vilém Reisskup (*Vojensko-politická situace v Afghánistánu*)
- ❖ Jan Fric a Petra Skokanová (*Regionální terorismus v Indii*)
- ❖ Martin Sigmund a Renata Bartošková (*Bezpečnostně-politická situace na Srí Lance*)
- ❖ Jiří Dostál a Jan Kaliňák (*Rusko - čínské bilaterální vztahy*)

Tyto blogy si můžete prohlédnout na webové adrese:
<http://asie08.e-blog.cz>

Indická ulice v Novém Dillí po teroristickém útoku v září 2008

Terorismus v Indii - analýza

Kořeny a vazby islámského terorismu v Kašmíru

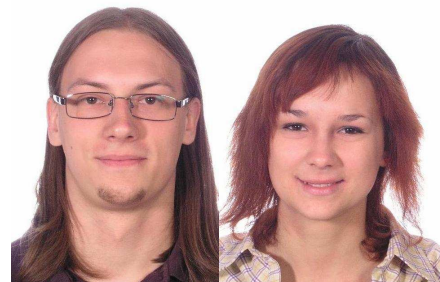
"Kdykoliv vznikne mezi Indií a Pákistánem napětí, vždy se to dotkne muslimů, protože ti jsou považováni za pátou kolonu, za potenciální agenty Pákistánu."

Sjed Šahabudín¹

Indoárijský islámský subregion, zahrnující především státy Pákistán, Afghánistán, Bangladěš a Indii, v minulosti kolonizovali křesťanští Britové. Zdejší muslimům však zůstala hlavním protivníkem populace hinduistická. Muslimové se jí po staletí pokoušeli rozvrátit, ale zničit tuto starou civilizaci se jim nepodařilo. Došlo tak k největšímu prolnutí dvou civilizací na světě, které nevyřešilo ani politické rozdělení v roce 1947, kdy v jižní Asii vznikly nynější státy.

Zastoupení muslimů v Indii

Indoárijský islámský subregion je specifický v tom, že při pohledu na mapu se jeví jakoby rozdělený hinduistickou populací Indie na dvě okrajová teritoria – Pákistán s Afghánistánem na západě a na východě Bangladěš. Avšak často zapomínáme na fakt, že v Indii je islám druhým nejrozšířenějším náboženstvím. Uvnitř Indie žije kolem 154 milionů muslimů, kteří zařazují Indii na třetí místo ve světě v počtu islámských věřících hned po Indonésii a Pákistánu. Muslimské obyvatelstvo je nejvíce zastoupeno v indických státech Uttarpraděš, Západní Bengálsko, Bihár a Asám, v nichž tvoří 15-30 % populace. Ve státě Džammú a Kašmír najdeme 4,9 milionů, islám je zde majoritním náboženstvím a v závislosti na počtu obyvatel jej uctívá až 64,2 % obyvatel státu! Takto vysoká procentuální zastoupení muslimských věřících v jednotlivých státech Indie podněcuje ke vzniku nejrůznějších separatistických či teroristických skupin. V naší analýze se zaměříme na asi nejstarší a nejdéší spor mezi hinduistickými a islámskými vyznavači, a to ve státě Kašmír, kde aktivita těchto skupin a demonstrujících muslimských obyvatel v posledních měsících stále stoupá.

Experti na terorismus v Indii

Jan Fric a Petra Skokanová

Dobrý den,
rádi bychom Vás přivítali na našem blogu (<http://terorismusvindii.blogspot.com>), který si klade za cíl po určitý čas pravidelně podávat hodnotné informace týkající se problematiky terorismu v oblasti Indie.

Indie je velká země s ještě většími historickými kořeny a její proměny do dnešní podoby zaznamenaly mnohé dramatické události. Když Britové předávali vládu domorodému obyvatelstvu, přenesli na ně také mnohá břemena, spojená s úkolem správy takto rozsáhlé a různorodé země, na jejímž území se v proměnách času prolínalo mnoho kulturních a civilizačních vlivů, v podobě ať už prastarých či nově příchozích kmenů a etnických skupin, užívajících různých jazyků a vyznávajících jiných božstev. Vznikla tak jednoznačně jedna z nejpestřejších lidských společností, žijících na území jednoho státu, a bohužel z některých barev této palety pramení činy, které lze, s ohledem na přijatelnou definici pojmu, charakterizovat jako teroristické.

Co však je nejdůležitější, aby čtenář porozuměl, je to, že se budeme sami snažit porozumět.

Džammú a Kašmír

Kašmír se poprvé jako nezávislý stát zformoval v 7. století. Ve 13. až 14. století do zdejší částečně hinduistické populace pronikl islám, který přijali především Kašmířané. Ostatní národy zůstaly u svých tradičních vyznání. V roce 1586 byl Kašmír připojen k říši Velkých Mughalů, později ho ovládli Afghánci a potom Sikhové, jež pod britským protektorátem vládli až do roku 1947. Když už bylo zřejmé, že Britská Indie bude rozdělena na dva státy, Britové museli vyřešit kromě vymezení hranic ještě jeden problém: právně vyřešit otázku knížecích států, které byly vlastně britskými protektoráty, a s odchodem Britů měly získat nezávislost, (jednalo se o 565 malých států). Tomuto se dalo zabránit jedině podepsáním nové smlouvy, a to o připojení jednotlivých států buď k Indii nebo Pákistánu. Většinou se tyto akty odehrály bez větších problémů až na potíže na severu Kašmíru. Kašmírský maharádža Hari Singh snil totiž o tom, že by jeho stát mohl zůstat plně nezávislý na Pákistánu i Indii.

Tímto osudovým rozhodnutím kašmírského maharádži se započal nekončící spor o území Kašmíru. Pákistánci naverbovali do Kašmíru (kde bylo 75% islámských věřících) bojovné afghánské (paštúnské) kmenové vůdce, kteří měli za úkol ochraňovat muslimské soukmenovce od blížící se tzv. hinduistické poroby, a za odměnu mohli vyrabovat dobytá území. Pákistánský přístup (rabování kašmírského území) indický guvernér využil jako pádný argument a dokázal tak přesvědčit kašmírského maharádžu, aby podepsal smlouvu o připojení k Indii. Podpis mimo jiné umožňoval vstup indické armády na území Kašmíru. Vypukl tak válečný konflikt. Následná dohoda o příměří rozdělovala Kašmír demarkační linií, podél níž propukaly další a další války, náboženské střety a nejrůznější demonstrace. Indie odvozuje své nároky od podepsané smlouvy, Pákistán podobné smlouvy respektuje až na tu kašmírskou. Žádá po Indii referendum, ale ta má obavy z vyslovení muslimských obyvatel Kašmíru k připojení k Pákistánu, referendum tedy stále odmítá. Dnes uplynulo více než půl století od uzavření příměří, aniž by se situace konečně podařila vyřešit.

Nicméně v zemi působí mnoho organizací usilujících o plnou nezávislost: Islámská fronta Džammú a Kašmíru (JKIF), Osvobozenecká fronta Džammú a Kašmíru (JKLF) a další teroristické skupiny, které jsou v oblasti velmi aktivní a zhoršují tak celou situaci (Lashkar-e-Toiba, Jaish-e-Mohammed, Hizb-ul-Mujahideen), a právě tato roztříštěnost umožňuje Indii politicky manévrovat.

Cesta mudžáhidů - tam a zase zpět

Výskyt nelegitimních ozbrojených skupin se na území Kašmíru, respektive Indického státu Džammú a Kašmír, začal zvyšovat od konce 80. let 20. století, mimo jiné v souvislosti s koncem Ruské intervence do Afghánistánu. Mudžáhidů, za Cartera a Reagana financovaní a vyzbrojení Ústřední zpravodajskou službou Spojených států (CIA), saúdskoarabskou, čínskou lidovou či íránskou vládou, kteří bojovali proti ruské armádě, se začali reorganizovat na území Pákistánu a Kašmíru. Z jejich řad se také zorganizovala skupina známá jako Taliban (paštunsky „studenti“), jejíž členové, kromě rigidní náboženské výchovy v „madrasách“ zřízených pro afghánské uprchlíky, získali také kvalitní výcvik v pákistánských vojenských táborech s podporou pákistánské rozvědky ISI (Inter-Services Intelligence). Ti následně získali kontrolu nad většinou území Afghánistánu, původně z docela ušlechtilého důvodu, a tudíž skoncovat s chaosem v zemi ovládané vojenskými skupinami, avšak nakonec zde nenastolili nic než prachspřstý tyrancký režim.

Stejněho původu a vojenského výcviku se dostalo také jiným militantním skupinám, které začaly operovat v oblasti Kašmíru. Učinily tak také, mimo širší souvislost kašmírské otázky, v souvislosti s volbami do legislativního shromáždění státu Džammú a Kašmír, které proběhly v roce 1987. Místní muslimská opozice se vyjádřila, že byly volby namířeny proti muslimským politickým stranám. Následně se zformovala jejich extrémistická křídla, která vystoupila se separatistickými požadavky. Některé skupiny požadovaly nezávislost Džammú a Kašmíru na Indii, jiné jeho připojení k Pákistánu.

Separatismus nebo iredentismus?

Ze strany Pákistánu se jim dostalo značné podpory, zprvu oficiální, například voláním po diplomatickém řešení pod záštitou Organizace spojených národů, později však také v podobě vyzbrojení a zásobování. Indie Pákistán obvinila z podpory separatistů a vyzvala jej k ukončení jeho „přeshraničního terorismu“. Během 90. let se pak ve znamení tohoto vývoje vyskytly také některé nové radikální skupiny, které zastávají radikální islamistické postoje. Tak se místo původně sekulárních a nacionalistických požadavků dostala do popředí „náboženská“ ideologie. A právě to bylo zřejmě nejvíce způsobeno přílivem „islámských bojovníků“ z Afghánistánu a jejich následným splynutím s původními separatisty.

Jelikož jsou kašmírské militantní skupiny podporovány pákistánskou rozvědkou a armádou a tím, že jsou prakticky od počátku napojeny na Taliban a z něj vzešlé al-Káidy, přičemž všechny byly vycvičeny z velké části v Pákistánu, nabývá původně národněosvobozenecký boj spíše iredentistické povahy. Za připojení Džammú a Kašmíru k Pákistánu.

„Čistota“ příkladem

Prototypem výše popsané procedury může být organizace Laškáre Tojbá (Lashkar-e-Toiba, LT) aneb „Armáda čistých“. V roce 1990 se oddělila jako ozbrojené křídlo od pákistánské fundamentalistické organizace Markaz-ud-Dawa-wal-Irshad (MDI), která rekrutovala dobrovolníky do Afghánistánu, kde měla úzké vazby na hnutí Taliban. Po ukončení afghánské kampaně se bojovníci LT vydali přiložit ruku k dílu v kašmírském konfliktu. A nebyli to Kašmířané, kteří by chtěli bojovat za svou nezávislost, nýbrž Pákistánci, vzdělaní v madrasách a vycvičení v táborech ISI. Jejich cílem je, podobně jako u jiných skupin, secese Džammú a Kašmíru od Indie. To by ovšem byl jen díl toho, čeho chtějí dosáhnout, a tedy vytvořit pan-islámskou říši ve Střední Asii podle pákistánského modelu². Jejich konečným cílem by pak měl být celosvětový „džihád“. Na adresu Indie ale i západních zemí používají pochopitelně značně kritickou rétoriku. Nejen LT, ale i mnoho dalších extremistických skupin, však mají nejspíše ještě jednu společnou myšlenku, udělat v Kašmíru co největší rozruch a působit co nejvíce problémů, včetně ztrát na životech, jak jejich či indických vojáků, tak především civilistů, aby donutili indickou vládu ustoupit, třeba pod nátlakem mezinárodního společenství.

Komentář

Zájem o samostatný Džammú a Kašmír, jakým jej chtěl původně maháradža Hari Singh mít, ačkoliv kvůli nebezpečí útoku islámských válečníků připojil své knížectví k Indii, se rozplynul v mocenském sporu mezi dvěma zájmovými sférami. Jedna strana se bojí přistoupit na referendum, protože je možné, že by se, s ohledem na většinu muslimů, vyslovilo proti setrvání ve federaci, druhá strana se nesnaží Kašmířanům ani tak pomoci k nezávislosti, jako k jejich zahrnutí pod svou vládu. Mimo to je konflikt v Kašmíru, který, jak známo, ovlivňuje také indicko-pákistánské vztahy, další ukázkou toho, jak se náboženství může stát prostředkem mocenských ambicí a tlaků. Proto je v textu uveden tvar „islamistické“ namísto „islámské“, a „náboženské“ je ve vztahu s militantními skupinami použito v uvozovkách, jelikož terorismus nelze považovat za projev zbožnosti. Náboženské proklamace jsou pouze zástěrkou mocenských cílů a snahou ideologicky odůvodnit nároky na určité území, jeho vládu či individuální privilegia účastníků ozbrojeného boje proti legitimní moci. Obyčejní lidé, civilisté se tak ocitají mezi zbraněmi indické armády na jedné straně a na straně druhé mezi zbraněmi radikálů, kteří zdaleka nebojují pro jejich dobro.

¹ Obavy muslimů v Indii [online]. [cit. 26.11.08, URL: <http://www.bbc.co.uk/czech/lupasvet/358.shtml>]

² Pákistán vznikl v podstatě jako „země pro muslimy“, v tomto případě pro indické

Vybrané zdroje:

Baar, V. *Národy na prahu 21. století: Emancipace nebo nacionalismus?* 2. vyd., Šenov: Tilia, 2002. ISBN 80-86101-66-5

BBC Czech [cit. 26.11.08, URL:

<http://www.bbc.co.uk/czech/>]

BBC News [cit. 26.11.08, URL: <http://news.bbc.co.uk/>]

Center of Defense Information [cit. 26.11.08, URL:

<http://www.cdi.org/>]

Center on Foreign Relations [cit. 26.11.08, URL:

<http://www.cfr.org/>]

South Asia Terrorism Portal [cit. 26.11.08, URL:

<http://satp.org/>]

Týden.cz [cit. 26.11.08, URL: <http://www.tyden.cz/>]

USA Today [cit. 26.11.08, URL: <http://www.usatoday.com/>]

Indický terorismus - shrnutí

Vážení čtenáři,

nadešel čas ohlédnout se zpět a zhodnotit, o čem jsme Vás na našem blogu v uplynulém období informovali, o jakých problémech týkajících se terorismu v Indii jsme pojednávali a shrnout to nejpodstatnější, co je třeba při studiu terorismu v této oblasti brát v úvahu.

Indie je velká a velice rozmanitá země a jak jsme postupem času zjistili, má také mnoho specifických, někdy menších, ale i velkých problémů. Pro přehlednost je možné geograficky vymezit několik problematických zón na území Indie, které by mohly charakterizovat ty nejzávažnější hrozby. Jak si však dále ukážeme, souvisí s nimi mnoho dalších socio-kulturních okolností. Jsou to tyto oblasti:

- Severovýchodní Indie
- Džammú a Kašmír
- „Rudý koridor“

Mimo to mohou existovat i další oblasti, ve kterých v minulosti působilo určité napětí, jako třeba v Pandžábu nebo na drávidském jihu indického subkontinentu, zde také například ve spojení s interním problémem Srí Lanky, kde působí drávidští Tamilové, žijící také v Indickém státě Tamilnádu, který hraje, mimo centrální indickou vládu, také svou specifickou roli v průběhu konfliktu na sousedním ostrově. Zatímco totiž centrální indická vláda podporuje vládu na Cejlonu, Tamilnád se naproti tomu staví za tamilské Tygry osvobození tamilského Ílamu (Liberation Tigers of Tamil Eelam, LTTE). O těchto vztazích se můžete dozvědět něco více na blogu našich kolegů – Martina Sigmunda a Renaty Bartoškové – kteří neopomenuli ani právě tento indický faktor¹. Co se týče Indie samotné, zde však v současnosti nedochází k ničemu závažnému, a to ani v případě Pandžábu, jenž v minulosti představoval jeden z největších problémů státní integrity. Snahy o vytvoření samostatného Chálistánu opadly, když byly zdejší radikální aktivity eliminovány zákrokem indické armády.

Severovýchodní Indie

Podívejme se tedy nyní na první vytyčenou oblast – Severovýchod Indie. Bývá někdy označována jako „Sedm sester“, jelikož se na tomto území rozkládá sedm svazových států Indické republiky. Jsou to Arunáčalpradéš, Asám, Manipur, Megháláj, Mizórám, Nágáland (neboli Nágsko) a Tripura. Tato nejchudší oblast celé Indie, přívěšek spojený s vlastní Indií úzkým tzv. Asámským koridorem, který vznikl v roce 1947 vyříznutím islámské části Bengálska (dnešní Bangladéš), představuje výrazně multietnickou zónu. Jazyky kmenů a národů zde žijících jsou jak indoevropského původu², tak z jazykové rodiny sinotibetské (tibetské a barmské kmeny) a austroasijské jazykové rodiny (mundské a monsko-khmérské jazyky). To znamená, že zdejší obyvatelstvo je etno-lingvisticky poměrně blízké obyvatelstvu za západními hranicemi. Můžeme ji tak považovat za součást širší indo-čínsko-myanmarské zóny nestability³, která zahrnuje také sousední Myanmar a přilehlé oblasti jihozápadní Číny.

Mezi neaktivnější národy v odporu proti centrální moci patří Nágové v Nágsku a Manipuru, Kukiové v Manipuru a Bódové v Asámu. Je však možné, že se objeví snahy obnovit i kdysi samostatné knížectví Manipur a Tripura, které Indie anektovala jako svazová teritoria v roce 1956 a 1963. Za příčiny teroristických akcí, hlavně v podobě přepadení, včetně policejních stanic, je označována chudoba a problémy s drogami, kterých je zde velmi mnoho. Je pravděpodobné, že na vývoj v této oblasti bude mít vliv za hranicemi, především v Myanmaru, kde vládne vojenská junta, ale kde především proti centrální moci již dlouhou dobu bojují mnohé národy jako jsou Šanové, Karenové, či Arakánci. Vyskytuje se zde i přeshraniční spolupráce teroristů, ale také spolupráce Indie a Myanmaru v boji proti nim. Etnika žijící na území Indie se nacházejí v daleko demokratičtější, ač nesmírně chudém prostředí. Otázkou do budoucna se zde jeví, jak se bude situace vyvíjet po demokratizaci režimů v Myanmaru (na ten v dnešních dnech tlačí mezinárodní veřejnost a OSN) a v Číně. Z hlediska terorismu ale není tato oblast tak nebezpečná, jako ty následující, především z prostorového hlediska.

Džammú a Kašmír

Tento indický stát je dnes pouze okleštěným územím někdejšího kašmírského regionu. Část z něj zpravuje Pákistán jako Azád Kašmír (Svobodný Kašmír) a Severní teritoria a zbytek Čínská lidová republika jako Aksai Chin (oblast západního Ladákh). Osud této oblasti je těžce postižen několika indicko-pákistánskými konflikty. Maháradžovi Hari Singhovi se sice podařilo připojit Džammú a Kašmír za příslib ochrany k Indii, nicméně faktem nadále zůstává, že je oblast obydlena převážně muslimy, kteří žádají samostatnost nebo připojení k Pákistánu.

Radikální islamistické skupiny, které se zde za tímto účelem zorganizovaly, nebojují jen proti Indické armádě na domácí půdě, ale provádějí teroristické útoky na území celé Indie. Na svém účtu mají mnoho bombových útoků na ulicích, v hotelích či ve vlacích, v nedávné době si zřejmě připsali také profesionálně zorganizovaný teror uprostřed největšího indického města, Bombaje. Nesmíme zapomenout, že členové některých teroristických skupin, byly vycvičeni v Pákistánu, vyskytují se informace, že možná i bývalými příslušníky pákistánské armády. S obviněním pákistánské vlády z podpory přeshraničního terorismu je však nutné zacházet opatrně. Indická média to berou jako žhavé téma, avšak bez toho, aniž by byly poskytnuty přijatelné důkazy, se to dá považovat za populismus. Více o indicko-pákistánských vztazích najdete na blogu našich dalších kolegů – Anety Tutkové a Barbory Prátové⁴.

Je možné, že se tento zdroj terorismu stane v budoucnu jedním z hlavních terčů boje proti mezinárodnímu terorismu, který již několik let vede americká zahraniční politika. Již dnes jsou vidět snahy o dialog na toto téma mezi Spojenými státy na jedné straně a Indií a Pákistánem na straně druhé. Se druhým jmenovaným již USA spolupracuje v oblasti afghánsko-pákistánské hranice. Z hlediska prostorového rozšíření do velkých indických měst daleko od území Kašmíru i rozsahu útoků, je tento terorismus velkou hrozbou pro bezpečnost v Indii.

„Rudý koridor“

Je to prostor táhnoucí se od hranic s Nepálem přes Bihár na severu až do Dandakaranyanského regionu (lesní oblast střední Indie), po východní polovině Indie až po jižní cíp Ándhrapradéše. V této oblasti se značně rozšířilo radikální maoistické komunistické hnutí, jehož počátky se táhnou zpět do koloniální doby. K velkému zlomu došlo v roce 1967 v Naxalbari, kde proběhlo rolnické povstání v čele s odtrhnuvší se skupinou nejradikálnějších členů Komunistické strany Indie – marxisté. Následovalo ještě období vzájemných bojů mezi jednotlivými komunistickými frakcemi, až nakonec vznikla dnes nejmocnější maoistická organizace Komunistická strana Indie – maoisté (Communist Party of India – Malost, CPI-Maoist).

Od svého vzniku je tato strana (skupina) aktivní ve 156 okrscích 13 států Indie, a to v Ándhrapradéši, Čhattisgarhu, Džhárkandu, Biháru, Urise, Uttarpradéši, Madhjadpradéši, Maharášhtrě, Západním Bengálsku, Karnátace, Tamilnádu, Uttarančálu a Kérale. Strana se snaží navázat a rozšířit působnost v několika dalších státech, jako je Gudžarát, Harijána, Paňdžáb, Rádžastán a Himáčalpradéš. Největším problémem je, že tito maoisté fakticky ovládají velké části indického území, včetně zhruba jedné pětiny veškerých indických lesních prostorů, kde zřizují maoisté své tábory a dokonce pořádají stranické mítinky. Jak jsme na našem blogu informovali, mají určitý vliv i na volební proces. Těší se i jisté podpoře té nejchudší vrstvy obyvatelstva, své členy získávají často z řad studentů.

Revoluční maoistické hnutí sleduje jeden velký cíl. Záměrem CPI- Maoist je mít souvislý úsek Indie pod svým vlivem a kontrolou a poté celé výše zmíněné pásmo „osvobodit“. Velké části území již mají pod svou kontrolou a terorizují zde obyvatelstvo, které se nestaví na jejich stranu, útočí na policejní posádky a jiné bezpečnostní jednotky. Maoisté disponují obrovským množstvím, sice zastaralých či podomácku vyrobených, avšak účinných zbraní. V některých oblastech dokonce vytvořily z dobrovolníků doslova pravidelnou armádu. Je pravděpodobné, že se budou snažit také o širší spolupráci s ostatními maoistickými skupinami působícími v jižní Asii, včetně Komunistické strany Nepálu - maoisté (CPN-M) a Komunistické strany Bhútánu - maoisté (CPB-M). Vzhledem k tomu, že v Nepálu již vládne komunistická strana, která zrušila monarchii, je možné, že se projeví jeho podpora komunistickému hnutí v Indii.

Problémy boje proti terorismu

S řešením problematiky terorismu jsou spojena mnohá úskalí. Jednak je to, v případě severovýchodu a naxalitů, nemožnost adekvátních policejních či vojenských zákroků proti rebelům. Ti ovládají často těžce dostupné lesní a horské oblasti, ve kterých se dobře vyznají a prakticky v nich žijí, takže jsou na ně zvyklí a jsou v jejich prostředí vycvičení. Státní ozbrojené složky nemají tak kvalitní výcvik v těchto oblastech a často proti ozbrojencům vůbec nic nezmůžou. Řešením by se jevil jedině přísun velkého množství financí, což by však patrně zatížilo státní rozpočet.

V případě islamistického terorismu, se indická vláda ocitá v téměř neřešitelné situaci. Často je jí vytýkána nevole k zákrokům proti teroristům, přílišná opatrnost a zdrženlivost. Naopak pokud proti nim řádně zasáhne, sklídí kritiku, že postupovala nepřiměřeně a s náboženskými předsudky. Jeden vysoký státní úředník z ministerstva vnitra to vyjádřil slovy: "Pokud rozmístíme armádu, jsme zrůdy. Ale pokud to neuděláme, pak necháváme teroristy zvítězit."⁵ Velkou zásluhu na kritice vlády nesou média.

Zjednodušeně lze říci, že Indie postrádá komplexní strategii pro boj proti terorismu, která by analyzovala veškeré souvislosti a načrtla možné řešení. Taková strategie by se zřejmě neměla zabývat pouze vojensko-strategickými okolnostmi, ale také ekonomickými zdroji a důkladně také jevy společenskými. Strategie by měla zahrnovat i rozsáhlou spolupráci se sousedními zeměmi. Pomoc Spojených států by mohla rovněž přispět k řešení situace. Nesmí ale dojít k osočení celých náboženských či etnických skupin. Jak je možné vidět, například muslimská náboženská obec se od teroristických útoků zásadně distancuje.

Vybrané zdroje:

- Asia Tribune [cit. 08.11.08, URL: <http://www.asiantribune.com/>]
Aktuálně.cz [cit. 08.11.08, URL: <http://aktualne.centrum.cz/>]
Federation of American Scientists - Intelligence resource Program [cit. 08.11.08, URL: <http://ftp.fas.org/irp/>]
Emory University [cit. 08.11.08, URL: <http://www.english.emory.edu/>]
Indian Maoist blogspot.com [cit. 08.11.08, URL: <http://indianmaoist.blogspot.com/>]
Katrak, S. *India's Communist Party Split* In. *The China Quarterly*, No. 7 (Jul. - Sep., 1961), pp. 138 [online][cit. 08.11.08, URL: <http://www.jstor.org/>]
Naxal Revolution Archives [cit. 08.11.08, URL: <http://naxalrevolution.blogspot.com/>]
Nation Master [cit. 08.11.08, URL: <http://www.nationmaster.com/>]
South Asia Terrorism Portal [cit. 08.11.08, URL: <http://satp.org/>]
Sharma, T. R. *Electoral Imperatives in the Indian Communist Party Split* In. *Modern Asian Studies*, Vol. 10, No. 3 (1976), pp. 349 [online][cit. 08.11.08, URL: <http://www.jstor.org/>]

Srílanský policista (na obrázku) stojí na stráž v Kolombu, strana buddhistických mnichů slaví dobytí severosrílanského města Pooneryn.

Politická situace na Srí Lance

Srí Lanka – neklidný ostrov - shrnutí

Třináct týdnů zimního semestru jsme se na blogu zabývali politicko-bezpečnostními problémy Demokratické socialistické republiky Srí Lanka. Tato ostrovní republika se již dlouhá léta potýká s občanskou válkou, která má zhoubný vliv na život ostrovanů. Hlavním problémem ostrova jsou sami ostrované, kteří se navzájem z etnických důvodů nenávidí.

Tisíceletí drobných šarvátek a neshod mezi Sinhálci a Tamily, vyústilo po vyhlášení nezávislosti k otevřené diskriminaci a pronásledování tamilské menšiny, které mělo za následek válečný konflikt, který přetrvává do dnešních dnů.

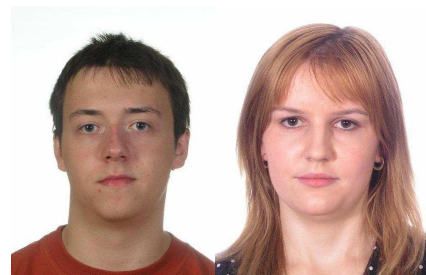
Nesvobodná "demokracie"

Demokratická socialistická republika Srí Lanka roku 2008 není zrovna zemí, kdy by byly příkladně dodržována lidská práva nebo svoboda slova. Organizace Freedom House jí řadí ke státům, které jsou jen z části svobodné a poukazuje na autoritativní způsob vlády prezidenta Mahinda Radžapakse. Na mapě svobody medií, vytvořené stejnou organizací, je Srí Lanka řazena k nesvobodným zemím, je proto těžké se dopátrat pravdivých informací ze zdejších médií.

Ani v dalších hodnoceních nezávislými světovými organizacemi nedopadá Srí Lanka dobře. Dle zprávy organizace Genocide Prevention Project je Srí Lanka zařazena mezi osm zemí, které se dostaly na seznam nazvaný „RED ALERT“ – na tento seznam se dostanou země, které jsou vyhodnoceny jako místa, kde probíhá genocida a nebo je zvýšené riziko jejího propuknutí. Amnesty international obvinila vládu Srí Lanky ze zadržování mezinárodní humanitární pomoci. Další obvinění vůči vedení ostrova se týká používání dětských vojáků v polovojenských jednotkách. Kvůli tomuto podezření byla Srí Lanka odříznutá od vojenské pomoci USA.

Začátek problémového soužití

Ostrov Cejlon byl od roku 504 př. n. l. v rukou Sinhálců, Tamilové přišli na sever ostrova v průběhu 3. stol. př. n. l. z Indie. Až do příchodu kolonizátorů z Evropy zde existovala dvě království – srílanské (sinhálské) a tamilské. V 16. století ostrov obsadili Portugalci, v 17. Nizozemci a v roce 1796 si ostrov definitivně podrobili Britové. V době koloniální vlády spory mezi Sinhálci a Tamily utichly, aby mohly po vyhlášení nezávislosti v roce 1948 vzplanout naplno.

Experti na bezpečnostně-politickou situaci na Srí Lance

Martin Sigmund a Renata Bartošková

Dobrý den,
 náš blog se zabývá bezpečnostně - politickou situací na Srí Lance.
 Blog je vytvořen na webové adrese:
<http://srilankabezpecnost.blogspot.com>.
 V rámci semináře jsme každý týden publikovali informace k tématu.

Demokratická socialistická republika Srí Lanka (dále jen DSRSL) je stát na ostrově Cejlon v indickém oceánu. Cejlon se nachází na jihovýchodní straně výběžku indického subkontinentu. Indický subkontinent od ostrova Cejlon odděluje úžina Palk.

V DSRSL žije, dle statistického úřadu DSRSL, který vychází z posledního sčítání lidu a bytů z roku 2001, **18 797 257** obyvatel.

Etnické složení obyvatelstva, dle statistik z roku 2001 statistického úřadu DSRSL, kdy se vycházelo ze statistického šetření v 18 správních celcích DSRSL: 82% obyvatelstva tvoří Sinhálci; 4,3% Srí Lanští Tamilové; 5,1% Indiští Tamilové; 7,9% Srí Lanští Morové; 0,3% Malajci; 0,2% občané evropského původu; 0,2% jiné etnické skupiny.

Obecně platí, že majoritní společnost Sinhálců se hlásí k buddhismu, Tamilové vyznávají hinduismus a Morové jsou muslimové.

Počátek represí

V novém nezávislém státě byl sinhálskou politickou reprezentací prosazen zákon o zbavení občanství indických Tamilů a sinhálština se stala jediným oficiálním jazykem, což vedlo k izolaci Tamilů. V roce 1964 pak byla dojednána dohoda mezi Srí Lankou a Indií o repatriaci 525 000 Tamilů do Indie.

Odpovědí Tamilů na tuto diskriminaci byla série nenásilných protestů. Situace vyvrcholila v roce 1977, kdy začaly nepokoje, jež si vyžádaly několik desítek obětí. V důsledku těchto událostí se začala šířit podpora separatistických snah mezi Tamily v zahraničí a jejich značná finanční podpora, završena výcvikem gerilových bojovníků v zahraničí.

V roce 1978 vláda vůči Tamilům učinila pár smířlivých gest (např. ústavní zakotvení statutu tamilštiny jako národního jazyka Srí Lanky, zrušení rozdílu mezi občanstvím na základě původu a na základě registrace apod.). V roce 1981 při shromáždění na podporu kandidátů TULF (Tamil United Liberation Front) ve volbách někdo zahájil palbu do davu, byli zabití dva policisté. Po tomto incidentu vyšli do ulic příslušníci bezpečnostních sil. Násilí se dále šířilo a nakonec si pogromy vyžádaly více než sto obětí a vyhnání více než 50 000 Tamilů ze sinhálských oblastí.

Při následných jednáních mezi TULF a prezidentem Srí Lanky byly přijaty všechny požadavky TULF (např. přehodnocení systému přijímání na vysoké školy aj.) a ta se zavázala splnit požadavky vlády. Záhy se ukázalo, že vláda přijaté dohody nehodlá plnit, proto se od TULF odštěpilo radikální křídlo a v roce 1982 vznikla Osvobozenecká fronta Tamilského Ilámu (TELF).

Začátek války

V červnu 1983 pak komando Tygrů osvobození Tamilského Ilámu (LTTE) provedlo první útok proti vládním jednotkám, jimž tak vyhlásilo válku. To roznítilo sinhálské obyvatelstvo a začala přímo protitamilská hysterie, jež si vyžádala okolo 2000 životů a 100 000 vysídlených lidí. Většina uprchlých Tamilů našla azyl v indickém státě Tamilnadu, což indickou vládu donutilo vzít na sebe roli prostředníka mezi znepřátelenými stranami a najít politické řešení.

V roce 1987 zahájila srílanská armáda ofenzívu, ale do konfliktu zasáhla Indie a přiměla vládu Srí Lanky k vyhlášení příměří, jež mělo vést k odzbrojení LTTE. Dohled nad plněním měl Indický dozorcí mírový sbor (IPKF), jež později ztroskotal na neochotě LTTE odevzdat zbraně a mise skončila neúspěchem. Po stažení IPKF obnovil prezident Srí Lanky rozhovory s LTTE, jednání však ztroskotala a znovu propukly boje, v roce 1993 byl prezident Srí Lanky zabit.

Pokus o mír

V roce 2000 byla požádána norská vláda o pomoc při mírových jednáních. Po mnoha měsících snah norské vlády mezi sebou vláda Srí Lanky a LTTE 22. února 2002 uzavřeli tzv. Memorandum porozumění, které znamenalo příměří. Od září 2002 do dubna 2006 pak proběhlo celkem 6 vyjednávacích kol.

Během konání páté schůze (únor 2003) došlo k útoku srílanského námořnictva na loď LTTE a těsně před další schůzí bylo zabito dalších 11 příslušníků LTTE a proto 21. dubna 2003 LTTE vyjednávání pozastavili.

V témže roce (červen 2003) se také konala zatím nejrozsáhlejší akce zabývající se konfliktem na Srí Lance a to Konference na obnovu a rozvoj Srí Lanky, jejímž hlavním cílem se stalo poskytnutí finanční pomoci pro Srí Lanku a dosažení pokroku v mírovém procesu. Celkem 51 zemí světa a 22 mezinárodních organizací zde schválily nejen rozsáhlou humanitární pomoc, ale v letech 2003 – 2006 finanční pomoc ve výši 4,5 miliardy amerických dolarů.

Nový prezident odmítá mírové řešení

V roce 2005 se stal prezidentem Srí Lanky Mahinda Rajapaksa a LTTE se rozhodli nadále nejednat o mírovém procesu. Na konci roku 2006 vláda Srí Lanky vyhlásila pokus o osvobození východních provincií z moci LTTE a použití veškeré síly k poražení Tygrů na severu. V průběhu roku 2007 se vládě skutečně podařilo osvobodit Východní provincii, poté vyhlásila, že do konce roku 2008 počítá s kompletním zničením LTTE.

2. ledna 2008 srílanská vláda oficiálně odstoupila od dohody o příměří, což vyvolalo negativní odezvu u mnoha států světa. USA a EU k tomu vydaly takřka totožná prohlášení, v nichž vyzývají obě strany konfliktu, aby se vyvarovaly dalších bojů a snažily se najít politické řešení. Rusko se, jako jedni z mála, přímo postavilo na stranu vlády Srí Lanky, které navíc poskytlo i vojenskou techniku. Indická vláda se nijak přímo nevyjádřila, hlavně kvůli svému státu Tamilnádu, jež se jasně staví na stranu LTTE. Indie se ale spíše kloní k vládě Srí Lanky, v současnosti pak pomáhá s humanitární pomocí.

Po vypovězení příměří se strhla lavina útoků jak ze strany LTTE, tak ze strany vlády. Po dubnovém masivním útoku LTTE na armádu se navíc zjistilo, že ministerstvo obrany Srí Lanky používá dezinformační kampaň. Vláda pak posunula konečný termín pro zničení LTTE na rok 2009.

Poslední týdny se zatím nesou ve znamení bojů, od 17. října nastala tzv. poslední fáze bitvy, kdy se armáda dostala k městu Killinočí, jež je považováno za základnu LTTE. Tady se ale postup armády zatím zastavil a k dalšímu postupu nedochází.

Třetí etnikum

Při sledování situace na Srí Lance se také zapomíná na další etnikum, které zde žije, tzv. Maurové. Ti žijí na Srí Lance asi od 7. století, mluví tamilštinou a tvoří necelých 8 % populace Srí Lanky. Toto etnikum je rozmístěno po celém ostrově, což znamená, že v žádné provincii netvoří nadpoloviční většinu. Na začátku války vyjadřovali Maurové spíše neutralitu, později se začali přiklánět k vládě, a tím si značně znepřátelili Tamily. LTTE na ně od 90. let začali pachat útoky.

Na mírová jednání v roce 2002 se představitelé Maurů dívali spíše skepticky, převládala hlavně strach, že na jejich komunitu se při jednáních zapomene, což se také stalo, když jejich požadavek na svého zástupce při jednáních nebyl brán vážně

vládou, LTTE a ani mezinárodního společenství. Postoj tohoto etnika v budoucnu tak zůstává velkým otazníkem.

Prognóza budoucího vývoje

Dá se předpokládat, že pokud zůstane u moci stávající vedení ostrovního státu, bude se snažit vypořádat s LTTE silovou cestou. Otázkou však zůstává, zda se dá tento problém vyřešit zničením radikálního seskupení Tamilů. Bez jakési nápravy pošramocených vztahů se s trvalým mírem počítat nedá. Obnovení vzájemné důvěry by měla být hlavní motivací všech obyvatel ostrova. Bohužel tyto "rady" se lépe píšou, než v praxi provádějí.

Třetím v pozadí se zdají být muslimové, kteří si pomalu, ale jistě uvědomují své právo na sebeurčení, a hlavně mezi mladými se projevuje ve zvýšené míře radikalismus. Je jen otázkou času, kdy si muslimové na ostrově řeknou hlasitě o svá práva. Snad byla "tamilská lekce" pro Sinhálce dostatečně poučná a nebudou dělat stejné chyby dvakrát.

Vybrané zdroje:

FILIPSKÝ, J., et al. *Dějiny Bangladéše, Bhútánu, Malediv, Nepálu, Pákistánu a Srí Lanky*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. 472 s. ISBN 80-7106-647-8

BAAR, V. *Národy na prahu 21. století: Emancipace nebo nacionalismus?* 2. vyd., Šenov: nakl. Tilia, 2002. s. 188 - 191. ISBN 80-86101-66-5

BELL-FIALKOFF, A. *Etnické čistky*, 1. vyd. Praha: vydavatelství Práh, 2003. kapitola 12, s. 201-208. ISBN: 80-7252-070-9

SWAMY, S. *Srí Lanka in crisis: India's option*. New Delhi: Hard-Anand Publications, 2007. 180 s. ISBN 8124112606

SRI LANKA: Two Unhealthy Political Developments - Part II – Rise in Muslim Discontent – Update No. 137 [online]. 2008 [cit. 14.12.2008]. <<http://www.southasiaanalysis.org>>

Foreign relations [online]. 2008 [cit. 14.12. 2008]. <<http://countrystudies.us/sri-lanka74.htm>>.

Government of Sri Lanka's Withdrawal from Ceasefire Agreement [online]. 2008 [cit. 28.11. 2008]. <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2008/jan/98381.htm>

Joint Statement on Situation in Sri Lanka [online]. 2008 [28.11. 2008]. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/03/1497&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

The EU's relations with Sri Lanka [online]. 2008 [cit. 28.11. 2008]. http://ec.europa.eu/external_relations/sri_lanka/intro/index.htm

Zpráva (13.12.2009) - Spojené státy pozastavují vojenskou pomoc Srí Lance

Na základě nové legislativy, schválené americkým kongresem 10. prosince 2008, USA nebude poskytovat vojenskou pomoc vládám, které používají děti jako vojáky. Zákon schválený oběma komorami amerického parlamentu, by mohl ovlivnit šest zemí, které v této chvíli využívají vojenské pomoci ze strany USA. K těmto šesti státům kromě Srí Lanky náleží také Afghánistán, Čad, Demokratická Republika Kongo, Súdán a Uganda. „Vlády, které pokračují v rekrutování dětí do jejich armád, riskují ztracení americké vojenské pomoci,“ řekla to Jo Becker, advokátka dohlížející na dodržování dětských lidských práv. „Americké zbraně by neměly skončit v rukou dětí, ani by americké dolary neměly přispívat k vykořisťování dětí v ozbrojených konfliktech,“ dodala.

V roce 2008, těchto šest zemí (Srí Lanka, Afghánistán, Čad, Demokratická Republika Kongo, Súdán a Uganda) obdržely od USA odhadem 3,5 milionů dolarů v podobě vyslání amerických odborníků, kteří se podíleli na výcviku vojenských jednotek. Srí Lanka společně s Demokratickou Republikou Kongo obdržely 800 000 dolarů na financování armády. Tento zákon byl navržen Senátory Richardem Durbinem a Samem Brownbackem a má zamezit zemím čerpání z tzv. US International Military Education and Training fondů, na základě výsledků výroční zprávy o dodržování lidských práv v jednotlivých zemích světa, která odhalí rekrutování a používání dětských vojáků místní vládou v jejich ozbrojených silách nebo vládní podporu polovojenských milic.

Provinilé země, pokud budou chtít americkou pomoc opět čerpat, budou muset zjednat nápravu tak, že přestane používat těchto dětských vojáků. „Tento zákon vytvoří silný tlak na vlády, které využívají této hanebné praxe, aby v tom dále nepokračovaly“ řekla Becker. „Prezident Bush by tento zákon měl podepsat co nejdříve,“ dodala.

Vyroční zpráva o dodržování lidských práv za rok 2007, která byla vydána v březnu 2008, identifikovala Afghánistán, ČAD, Demokratickou Republikou Kongo, Súdán a Ugandu jako země, které využívají děti ve státních ozbrojených silách. Srí Lanka, dle této zprávy, využívá děti v polovojenských jednotkách, které jsou přidružené vládě.

Ve všech těchto šesti zemích jsou strany, které se snaží zakázat používání vojáků, kterým ještě nebylo 18 let. Demokratická Republika Kongo, Uganda a Čad, už slíbili úředníkům OSN, že skončí s používáním dětských vojáků, ale zatím zůstalo jen u slibů. „V minulosti vlády častokrát slíbily ukončení používání dětských vojáků, nikdy však své sliby nenaplnily,“ řekla Becker. „Pokud selžou i teď, neriskují jen mezinárodní odsouzení, ale i ztrátu zbraní a financování jejich armád.“

Vybrané zdroje:

US Limits Military Aid to Sri Lanka and 5 Nations Using Child Soldiers [online]. 2008 [cit. 13.12.2008]. <<http://tamilinsight.org/mydesk/blog/us-limits-military-aid-to-nations-using-child-soldiers/>>.

US limits military aid to nations using child soldiers [online]. 2008 [cit. 13.12.2008].

Demonstrace myanmarských buddhistických mnichů v roce 2007.

Politická situace v Myanmaru (Barmě)

Experti Magda Půffová a
Lucie Kůřová

Čeho se na našem blogu dočkáte?

Dobrý den,
v našich článcích na blogu (<http://barma-politikasituace.blogspot.com>) se blíže věnujeme nedávným prodemokratickým demonstracím, které byly vedeny buddhistickými mnichy, cyklonem Nargis, který v květnu zpusťošil zemi a ještě více zkomplikoval politickou situaci. S touto přírodní katastrofou souvisí také obtížné poskytování humanitární pomoci. Podrobně se budeme věnovat zahraniční politice, vztahům s okolními zeměmi, separatistickými tendencemi a opiovou problematikou. Je téměř nemožné vyhnout se otázce dodržování lidských práv a svobod, proto se budeme snažit v každém článku nastínit, jak vypadá život obyčejných Barmánců, jaké postavení mají v barmské společnosti buddhističtí mniši, jak se žije opozičním představitelům. Pokusíme se Vám podat co nejucelenější obraz Myanmaru.

Politická situace v Myanmaru (Barmě)

Šafránová revoluce

Nedávno tomu byl rok, co se podařilo barmské juntě rozehnat demonstrující davy Barmánců vedené buddhistickými mnichy, podle barvy jejichž rouch byly tyto nepokoje nazvány "Šafránovou revolucí".

V ulicích hlavního města Rangúnu opět vyrostly zátarasy, ale nebylo to z obav před možnými vzpomínkovými demonstracemi, ale v důsledku reakce na výbuch několika pum. Tyto teroristické činy připisuje junta opozičním vůdcům. Nedá se ale také zcela vyloučit, že za útoky stojí sama junta, která se svým počínáním snaží v lidech vyvolat pocit strachu.

V samotné Barmě se tedy první výročí Šafránové revoluce připomnělo téměř šeptem. Počet politických vězňů se po demonstracích zvýšil z 1200 na 2100 lidí. V tomto týdnu došlo k odsouzení aktivních účastníků protestních pochodů na šedesát pět let do vězení. Na dvacet let byl odsouzen také Nay Latta- blogger, který aktuálně informoval o loňských demonstracích a který nedávno na svém blogu zveřejnil karikaturu generála Šweieho. Ve světě se naopak pořádaly mírové pochody k připomenutí krvavého potlačení demonstrací a k podpoře zdecimované opozice.

Příčiny nepokojů

Dne 15. 8. 2007 barmská vláda nečekaně zvedla ceny pohonných hmot (až o 500 %). Stalo se tak dva roky po posledním drastickém zdražení z října 2005, kde se cena za galon nafty zvedla ze 160 kytatů na 1500 kytatů.

Nejvíce se zdražení dotklo stlačeného zemního plynu (CNG), který zdražil z 54 na 273 kytatů za kilogram. Barma má dostatečné zásoby CNG a také jej ve velkém exportuje. Cena benzínu vzrostla z 1500 kytatů na 2500 kytatů za galon (3, 785 litru), cena nafty se zvedla o 1500 kytatů na 3000 kytatů. Oficiální směnný kurz je 6 kytatů za dolar, avšak většina barmánců si mění dolary na černém trhu, kde je kurz 1200 až 1300 kytatů za dolar.

Vládnoucí junta nepodala ke zvýšení cen pohonných hmot žádné vysvětlení. Ministerstvo energetiky pouze nařídilo prodejům okamžitě přejít na nové ceny. Vysvětlení k zvýšení cen se občanům dostalo až po první vlně protestů 27. 8. Důvodem k nárůstu cen pohonných hmot bylo zrušení subvencí, které si stát již nemohl dovolit.

Zdražení znamenalo bezprostřední problémy v ranní dopravě. Mnoho řidičů taxi s pohonem na CNG nevyjelo, jelikož neměli informace o nových tarifech a nevěděli, kolik si mají účtovat. Mnoho lidí také nemohlo využít služeb městské hromadné dopravy, ve které došlo k náhlému zdražení jízdného. Nezměněny zůstaly kvóty pro odběr paliva pro majitele vozů, které činí 60 galonů měsíčně. Kvóty jsou ale nižší mimo hlavní město. Například v druhém největším městě Mandalaji je kvóta poloviční. Když majitelé dosáhnou stanovených kvót, musejí se spolehnout na černý trh. Tam jsou ceny několikanásobně vyšší a kvalita není zaručena.

Černý trh je neoficiálně zásoben díky generálům vládnoucí junty, kteří si tak kromě zisků z exportu energetických surovin mohou přivlastnit ještě zisky ze zásobování černého trhu.

Zvýšení cen pohonných hmot se odrazilo také v ceně potravin. Rýže se zdražila o 100 %, vejce o 90 % a maso o 50 %.

První demonstrace

Dne 19. 8. 2007 se uskutečnila první demonstrace. Organizovalo ji opoziční hnutí Generace 88. Na jedné z hlavních Rangúnských ulic se mlčky a bez transparentů vydal asi 200 členný hlouček lidí, který se postupně rozrostl o dalších 300 lidí. Byl doprovázen policisty, kteří vše dokumentovali pomocí kamer. Většina účastníků musela počítat s následnou perzekucí a uvězněním. Hlavní organizátor protestního pochodu Min Ko Naina byl krátce po konci demonstrace zatčen. Podle prohlášení organizátorů však účastníci demonstrace raději zemřou na ulici než doma hladem, jelikož mnoho lidí bude odsouzeno k hladovění kvůli zvýšení cen potravin.

Od 22. 8. jsou v ulicích a na strategických místech rozmístěny lidové milice ze Sdružení za unijní solidaritu a rozvoj (USDA), které jsou speciálně vycvičeny pro potlačování pouličních nepokojů. Ve vládních palácích se shromáždily vojenské jednotky, které jsou schopny okamžitě zasáhnout kdekoli v hlavním městě Rangúnu.

Rozšíření demonstrací a účast mnichů

Dne 28. 8. se protesty rozšířily i mimo hlavní město do severozápadního města Sittwe, což je přístavní město a jedno z center těžby ropy a zemního plynu. Přes tento strategický význam je situace v 200 tisícovém městě kvůli výpadkům elektrické energie a nepříznivým životním podmínkám velice těžký.

V tento den se také k demonstrantům poprvé přidali buddhističtí mniši, čemuž se junta snažila ze všech sil zabránit a vyvíjela tlak na opaty klášterů.

Všichni čelní představitelé Generace 88 byli již uvězněni a obviněni z protistátní činnosti a plánování teroristických útoků, za což jim hrozí až 20 let vězení. Když se šli představitelé Národní ligy pro demokracii zeptat, co se stalo se zatknutými opozičními vůdci, spontánně se k nim přidali kolemdoucí Barmánců a 4. 9. se tak konala největší demonstrace od propuknutí nepokojů. Účastnilo se jí na tisíc lidí (někteří poz-

rovatelé hovoří až o dvou tisících). Demonstrace se však nekonala v hlavním městě, ale v menším Taunggoku. Situace v Rangúnu byla paradoxně klidná, jelikož všudypřítomní vojáci (i v civilu) nedali lidem nejmenší šanci k vytvoření hloučku.

První zásah armády

Když se 5. 9. mniši z města Pakokku shromáždili, aby vyjádřili svou podporu demonstrantům, poprvé zasáhla armáda. Do této chvíle využívala lidových milic a podplacených soukromých osob. K rozehnutí asi 500 členného hloučku mnichů použila střelbu do vzduchu, při které byli zraněni 3 mniši, a napadla přihlížející obyvatele.

Pakokku leží 100 kilometrů od Mandalaje, která je centrem náboženského života a v případě, že by se mniši rozhodli demonstrovat i tam, situace by byla pro juntu zřejmě neudržitelnou.

Od 18. 9. pak mniši dávají najevo svou podporu obyvatelům odmítáním přijímání darů od představitelů junty, což je v buddhistické společnosti velice negativně vnímáno, a mniši svým odmítáním darů upírají generálům možnost dosáhnout nirvány. Protestů se aktivně účastní statisíce lidí.

Krvavý konec

Ozbrojené síly po týdnu nejsilnějších demonstrací, kterých se účastnili statisíce Barmánců začaly tvrdě zasahovat proti protestujícím obyčejným lidem i mnichům, což si 26. 9. vyžádalo první oběti na životech. V noci proběhlo masové zatýkání mnichů v kláštrech.

Doposud protestující lid požadoval propuštění všech zajatých opozičních představitelů a snížení cen pohonných hmot. Po prvních obětech na lidských životech se jejich stanovisko mění a jsou odhodláni demonstrovat do té doby, než padne junta.

Je omezen přístup k internetu. Veškeré internetové kavárny jsou uzavřeny. Junta se tak snaží zabránit nekontrolovanému informačnímu spojení mezi demonstranty a světem.

Začátkem října se zdá, že se juntě podařilo situaci zvládnout. Tisíce mnichů jsou drženy ve vězeňských táborech na severu země, jsou odstraňovány barikády od pagod. Lidé již bez mnichů v demonstracích nepokračují. Junta ještě několik týdnů zatýká sympatizanty demonstrací a snaží se eliminovat jakýkoliv budoucí odpor. Junta přiznala, že během střetů armády s demonstranty zemřelo kolem třiceti lidí (obyčejných Barmánců, mnichů i zahraničních novinářů). Neoficiální odhady hovoří o několika stech mrtvých.

Sancke

Od počátku svět sledoval protesty v Barmě se značnou obavou, aby nebyly krvavě potlačeny stejně tak jako demonstrace 8888. O dění v Barmě se například dlouhodobě zajímá i český exprezident Václav Havel, který vyjadřuje podporu barmskému lidu a uvězněné opoziční vůdkyni Aun Schan Su Ťij. Celosvětově lidé vyjádřili Barmáncům podporu demonstracemi u zahraničních ambasad. K zásahu proti juntě

vyzývalo také mnoho filmových hvězd a spisovatelů.

Prvotní reakce světa tedy byla podpora snah barmského lidu a současný apel na nekrvavé řešení situace. S narůstající intenzitou sporu se začalo uvažovat o sankcích, které by mohly být na nedemokratický režim uvaleny, ale situace se zablokovala v Radě bezpečnosti, kdy Čína využila svého práva veta s odůvodněním, že se nechce plést do vnitřních barmských záležitostí. Později toto čínské rozhodnutí podpořilo také Rusko. Čínský postoj je motivován zájmy na barmském nerostném bohatství, možností investovat, ale také tím, že by barmské protesty mohly inspirovat mnichy v Tibetu.

Spojené státy americké rozhodly, že nebudou udělovat víza pro představitele junty a zmrazí barmské bankovní účty. Obdobná opatření přijala i Evropská unie. Bude se také snažit uvalit sankce na těžbařský sektor. Pokud by Barma přehodnotila svůj postoj k demonstrantům a započal by proces demokratizace, je Evropská unie ochotna nabídnout Barmě ekonomickou pomoc.

Komentář

Uplynul rok od doby, co se podařilo barmské opozici přitáhnout světovou pozornost na zemi, ve které panuje jeden z nejtěžších nedemokratických režimů. Lidé mají stále v živé paměti snahu o změnu režimu při demonstracích 8888 a mnoho z účastníků Šafránové revoluce věřilo, že tentokrát již režim nevydrží vzdorovat.

Junta ale všechny překvapila. Nejvíce asi v okamžiku, kdy se nebála ozbrojeně zasáhnout proti mnichům, kteří se v drtivě buddhistické Barmě těší velké úctě. Právě oni dokázali vytvořit pojitko mezi opozicí a běžnými Barmánci a zapojit tak do protiviládních demonstrací skutečně celou zemi.

Dalším faktorem, který rozhodl o neúspěchu demonstrací, byla naprostá izolace země od zbytku světa a postoj zahraničí. Po demonstracích 8888 vznikla řada projektů a médií řízených exilovými Barmánci, kteří se snažili upozorňovat na situaci v rodné zemi a podporovat lidi v opozici, kteří zůstali v Barmě a bez nadsázky tam riskují svůj život. Přesto se průměrný obyvatel západního světa dozvěděl o situaci v Barmě až během medializace Šafránové revoluce. I přes kladnou světovou odezvu nebyli čelní představitelé demokratických států schopni uvalit na Barmu sankce, které by opravdu napomohli k sesazení junty. Významnou roli v této situaci sehrála Čína, hlavní podporovatel barmské junty, která zablokovala schvalování v Radě bezpečnosti OSN.

Zajímavé také je, že stejně jako v roce 1988 bylo spouštěcím mechanismem demonstrací zdražování cen pohonných hmot, což vedlo k zhoršení již tak katastrofálních životních podmínek. Není tedy demokracie snem jen několika tisíc představitelů opozice a většina Barmánců by se spokojila s životem v nedemokratické zemi za předpokladu přijatelných životních podmínek?

Situace se v dnešních dnech zdá být stabilizovaná. Junta pokračuje v potlačování lidských práv a svobody, zatýká představitele opozice, ovládá sdělovací prostředky, vězní aktivní mnichy ve vězeňských táborech,...

Vybrané zdroje:

Telegraph [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/1563947/Buddhists-join-Burma-demonstrations.html>

Irish Times [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://www.irishtimes.com/newspaper/breaking/2007/0923/breaking11.htm>

Mizzima [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://www.mizzima.com/news/inside-burma/1077-junta-frees-veteran-journalist-a-longest-serving-political-prisoner-wintin.html>

Člověk v tísni [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://www.clovekvtisni.cz/index2.php?id=337&idArt=531>

Democratic Voice of Burma [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://english.dvb.no/news.php?id=458>

Democratic Voice of Burma [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://english.dvb.no/news.php?id=444>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=486616>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=489777>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=492315>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=494529>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=499701>

Aktuálně [online]. [cit. 11. 11. 2008] Dostupný z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/asia-a-pacifik/clanek.phtml?id=500374>

The Irrawaddy [online]. [cit. 14. 11. 2008]. Dostupný z: http://www.irrawaddy.org/article.php?art_id=14636

MIZZIMA [online]. [cit. 14. 11. 2008]. Dostupný z: <http://www.mizzima.com/news/inside-burma/1298-spirits-undeterred-despite-harsh-punishments-nld-youth.html>

Politická situace v Myanmaru (Barmě) - shrnutí

Celých 13 týdnů jsme se zabývaly vnitropolitickou situací v Barmě, chcete-li Myanmaru, jak zní oficiální název tohoto jihoasijského státu, kde je u moci jeden z nejtvrdších vojenských režimů. Nadešel čas zrekapitulovat a shrnout podstatné události.

Pokud chceme pochopit současnou situaci, která se v Barmě odehrává musíme se podívat do minulosti. Na území, na kterém se dnes Barma rozkládá, žije několik stovek národů a kmenů. Mezi největší z nich samozřejmě patří Barmánci, ale hned za nimi najdeme početné národy Šanů, Karenů, Kajauů, Kačjinů, Arakánců a mnoha dalších. Tyto největší národy zde vytvářely státní útvary už od počátku letopočtu, ale s postupným prosazováním většinových Barmánců byly jejich státní útvary pohlceny do nově vznikajícího státu Barmy. Ta vznikla vyhlášením nezávislosti na Velké Británii v roce 1948. Ihned po vyhlášení se zformovaly odbojové organizace hájící právo ostatních národů na autonomii, která jim byla před vznikem Barmy přislíbena avšak nikdy neuskutečněna. Dnešní státy tvořící barskou unii mají pouze administrativní úlohu a jsou tvrdě pod kontrolou centrální vlády v Rangúnu. Boje ostatních barských etnik za svobodu jsou charakteristickým a stále neutuchajícím prvkem barského politického života.

Dalším důležitým zvratem v historii byl rok 1962. Boje Barmánců s ostatními etniky se staly vleklým konfliktem, který zemi velmi vyčerpával. Tehdejší vláda nebyla schopná efektivně proti těmto bojům zasáhnout a tak se po úspěšném puči v roce 1962 ujímá vlády vojenská junta. Autoritativní režim, který v zemi panuje až do současné doby, ovšem také nebyl schopen ukončit etnické boje. Navíc se proti juntě zformovalo rozsáhlé opoziční demokratické hnutí, na jehož stranu se přidala i odbojová hnutí ostatních nebarských národů.

Ve snaze změnit tvrdý politický režim nastolený v zemi, se v roce 1988 uskutečnily první masové demonstrace proti juntě. Výsledkem však bylo pouze nastolení nové junty, která ale přislíbila uspořádání svobodných voleb. Ty se uskutečnily v roce 1990 a s převahou v nich zvítězila opoziční Národní liga pro demokracii vedená asi nejznámější barskou osobností a držitelkou Nobelovy ceny za mír Aun Schan Su Ťij. Ta je dodnes držena vojenskou juntou v domácím vězení a je jí znemožněna komunikace s okolním světem. Volby v roce 1990 však nebyly následně juntou uznány a opoziční hnutí byla tvrdě potlačena a mnoho jejich členů a sympatizantů se ocitlo ve vězení. V zahraničí se zformovala exilová vláda pod vedením premiéra Sein Wina a dočasný parlament, který hodlá převzít moc v zemi, jakmile bude junta svržena a plánuje uspořádat nové svobodné volby.

Barská junta se snaží tvrdě potlačovat jakékoli snahy o narušení systému. Obyvatelé, kteří podporují opoziční hnutí a ozbrojené odbojové organizace, jsou zatýkáni, vyslýcháni i mučeni. Jejich vesnice jsou vypalovány. Celé komunity jsou přesídlovány. Na tuto kritickou situaci porušování lidských práv se snaží upozorňovat celá řada organizací včetně Human Right Watch. Počet uprchlíků rok od roku stoupá. Nejpatrnější je to v sousedním Thajsku, jehož uprchlické tábory jsou naprosto přeplněné a vláda odmítá přijímat nové uprchlíky.

Barma se dostala do širšího povědomí miliónů lidí po celém světě až po loňských zářijových protivládních protestech označovaných jako Šafránová revoluce. V důsledku umělého zdražení pohonných hmot barskou vládou rapidně vzrostly i ceny základních potravin. Barmánci zastiženi tímto náhlým nárůstem cen vyšli do ulic několika velkých měst protestovat proti neodůvodněnému zdražení. Lidé byli podpořeni i buddhistickými mnichy (Šafránová revoluce podle mnišských rouch), jejichž život je odkázán jen na dary obyčejných obyvatel. Protivládní demonstrace byly tvrdě potlačeny ozbrojenými složkami. Vůdčí představitelé opoziční Generace 88 a Národní ligu pro demokracii, které povstání zorganizovali, byli zatčeni stejně tak jako stovky dalších demonstrantů včetně mnichů a novinářů. Podle oficiálních zpráv bylo i několik lidí při srážkách s policií a armádou zabito a stovky jich bylo zraněno.

Svět na tyto protesty za svobodu reagoval okamžitým uložením sankcí proti barské vládě a barské ekonomice. Spojené státy americké stejně tak jako evropská unie odmítly vydat barským vládním představitelům víza, zmrazili barské zahraniční účty a sankce se týkaly i některých sektorů v hospodářství. Naproti tomu na půdě OSN bylo jednání o uvalení sankcí na barský režim vetováno Čínou, která vojenskou juntou podporuje a udržuje s ní hospodářské a zejména vojenské styky. Čína zásobuje barskou juntou zbraněmi a další armádní technikou a někteří analytici dokonce hovoří o tom, že na území Barmy se nachází čínské jaderné zbraně.

Jistou mírou zadostiučinění po Šafránové revoluci může být pro obyvatele Barmy nová ústava, která byla prezentována letos v únoru a následně schválena v celostátním referendu. Opozice ji však tvrdě odmítá. Měla by přinést určitou autonomii barským státům a také zaručit vstup jiných stran do vlády. Současná vládní strana Státní rada pro mír a rozvoj (SPDC) si však v ústavě pojistila 25% křesel v parlamentu a zároveň nemožnost trestat předchozí vládu za její zločiny. Ani armáda nezůstala bez pravomocí. Pokud bude země ohrožena může prezident předat svou moc veliteli armády nebo armáda může bez zdůvodnění odvolat prezidenta. Asi za největší pokrok se považuje vytvoření Ústavního soudu, který by měl dohlížet na dodržování ústavy a řešit spory mezi politickými stranami. Ústava by oficiálně měla vejít v platnost po svobodných volbách v roce 2010.

Ve spojitosti s blížícími se volbami pokračuje snaha barské junty eliminovat opozici. Po loňských protestech byly zadrženy stovky lidí a letos na podzim, po roce věznění a vyslýchání, se tyto lidé dočkali soudu. Procesy ovšem probíhaly za zavřenými dveřmi, dokonce bez přístupu obhájců. Nejvyšší tresty si odnesli příslušníci opoziční Generace 88. Odsouzení se nedotklo jen opozice, ale také novinářů, mnichů a běžných obyvatel sympatizujících s protivládními stranami.

Vlna zatýkání vzbudila ve světě vlnu protestů proti porušování lidských práv a barskému režimu. Barma byla Organizací spojených národů vyzvána, aby politické vězně propustila a umožnila opozici účastnit se politického života. Pokud tak neučiní, nebudou nové volby v Barmě uznány. Na OSN apelují

Turistický ruch po cyklonu Nargis

současné a bývalé světové politické špičky. Žádají, aby OSN důkladně dohlédla na barmskou juntou, zda je schopná zavádět slibované demokratické změny a také zda je schopná dodržet ultimátum o propuštění všech politických vězňů. Ultimátum by mělo vypršet se sklonkem tohoto roku. Zatím ale není stále jasné, jaké sankce hrozí barmským představitelům za nedodržení tohoto ultimáta.

Dalším významným faktorem, který ovlivnil dění nejen v Barmě, ale na celém světě, je hospodářská krize. Barma je sice z velké části zemědělsky založeným státem, stále více se však začíná orientovat na těžbu nerostných surovin a drahých kovů a jejich následný export. Vývoz je soustředěn zejména do okolních států, které ale v důsledku finanční krize byly nuceny snížit poptávku po barmských surovinách. Vývoz klesl v průměru o 25% a v některých odvětvích až na polovinu. Následkem krize jsou zvyšující se ceny základních potravin a rychle rostoucí nezaměstnanost. Barmská junta bude tak nejspíš přinucena v příštím roce přijmout nové ekonomické reformy, které by zlepšily situaci v zemi a přinést oživení průmyslu.

Další prognóza vývoje v Barmě je velmi nejistá. Důležité je, že svět se stále více o této zemi a zejména o dodržování lidských práv dovídá z médií. Ovšem silící myšlenka, že by mohlo dojít k brzké změně režimu je velmi nepravděpodobná. Ať už vnějším zásahem nebo volbami, které se po vzoru západní demokracie rozhodla barmská junta uspořádat. Autoritativní režim zde vládne už více než čtyřicet let. Je otázkou, zda se prostí obyvatelé nezaleknou nátlaku a zastrašování junty a budou stále silněji vyžadovat změny. Nebo se spokojí se stávající situací za předpokladu, že současná vláda provede určité ekonomické a sociální reformy, které by zlepšily životní situaci mnoha Barmánců žijících pod hranicí chudoby?

Po Šafránové revoluci a cyklonu Nargis se v Barmě opět začíná probouzet k životu cestovní ruch. Podle statistik navštívilo Swedagonskou pagodu od května do listopadu tohoto roku 25 380 turistů (minulý rok to bylo stejnou dobou 53 841 turistů). Rangúnským letištěm v září prošlo 11 245 zahraničních turistů (respektive 17 848 v říjnu). Ačkoli je ministerstvo hotelnictví a turismu těmito čísly potěšeno, věří, že v příštích měsících bude započatý příliv turistů pokračovat.

Většina turistů je z Číny, Japonska, Thajska a Koreje, ale největší finanční zisky Barmě poskytují turisté z Evropy a Asie – až 70 %. Pro příští měsíc se cestovní kanceláře, které se starají o pořádání zájezdů z Evropy a Asie, pouze předběžně informovaly, ale neudělaly žádné závazné objednávky. Prognóza do dalšího měsíce je tedy velice nesnadná.

V současné době patří k nejnavštěvovanějším místům Rangún, Mandalaj, Bagan a jezero Inle. Turistická infrastruktura v těchto oblastech tedy netrpí tak jako na jiných místech. Tyto destinace jsou také propojeny speciálními denními turistickými leteckými linkami.

V ostatních méně navštěvovaných lokalitách je situace podstatně neradostnější. Hoteliéři jsou rádi, když se u nich ubytuje alespoň hrstka turistů. Další klienty se snaží přilákat snižováním cen, ale ani tato snaha často nestačí a hotely se zavírají.

Hotely, které jsou v blízkosti turisticky atraktivních míst (například historického města Began) na tom nejsou lépe. Tyto hotely jsou určeny především pro zahraniční klientelu (podle toho je také stanovena cena), ale ani pomalu se lepší situace se nemůže srovnávat se situací před cyklonem Nargis.

Pokles turistů se dotkl také průvodců. Většina z nich je momentálně nezaměstnaná, a ačkoli se situace pomalu zlepšuje, většina se začíná poohlížet po nové práci. Junta se od roku 1996 snaží přilákat co nejvíce zahraničních turistů za krásami této, na buddhistické památky bohaté, země. Důvodem je snaha získat tvrdou měnu a víra, že příliv zahraničních turistůlepší mezinárodní pozici Barmy.

Někteří lidé tvrdí, že příliv zahraničních turistů pomůže otevřít Barmu světu. To je pravdou pouze v případě, že do země zavítáte „na vlastní pěst“ a vyhnete se pětihvězdičkovým hotelům. Většina běžných turistů nepříjde do styku s běžnými Barmánci a peníze, které vynaloží na komfortní služby, jdou přímo na účty vládnoucí junty. Kapacita těchto hotelů byla před cyklonem Nargis zaplňována zhruba ze 40 %.

Opozice vyzývá turisty k odložení své návštěvy do doby, než bude v zemi panovat demokratický režim. Petici na toto téma podepsalo na 70 významných osobností (Sir Ian McKellen, Christopher Lee, Susan Sarandon, Jay Kay Helen Mirren,...).

Vybrané zdroje:

Mizzima [online]. [cit.24.11.2008]. Dostupný z: <http://www.mizzima.com/nargis-impact/1363-burmas-tourism-industry-shows-signs-of-life.html>

Irrawaddy [online]. [cit.24.11.2008]. Dostupný z: http://www.irrawaddy.org/article.php?art_id=14599

Politická situace na Kavkaze

Rusko-gruzínský konflikt od A-Z

Od října 2008 bylo naším úkolem věnovat se vývoji vztahů mezi Gruzii a Ruskem po jejich srpnovém konfliktu. Jeho důvodem byly hlavně dvě separatistické oblasti Jižní Osetie a Abcházie, které se již delší dobu pokoušejí odtrhnout od Gruzie. Během zmíněného konfliktu Rusové obsadili nejen separatistické regiony, ale dočasně i gruzínské území, které s Jižní Osetií a Abcházíí sousedí. Tato událost vyvolala velkou odezvu v zahraničí a Rusko bylo vyzváno, aby se z gruzínského území urychleně stáhlo. Do oblasti byli vysláni pozorovatelé Evropské unie. Přes všechna opatření, která měla napjatou situaci zklidnit, se ale i v říjnu objevovaly incidenty, které přispívaly k napětí mezi oběma zeměmi. Slovní přestřelky a obviňování se z vyvolávání konfliktů pokračovala i v listopadu, kdy se začalo diskutovat o možnosti zapojení Gruzie a Ukrajiny do struktur NATO, což bylo ruskou stranou zásadně odmítáno. Chvillemi se zdálo, že jsme se vrátili do období Studené války. Přese všechno se nakonec podařilo aspoň neformálně obnovit jednání mezi Západem a Ruskem. O tomto tématu by se dalo obšírně pojednávat hlavně proto, že situace, která se rozvinula na Kavkaze, může ovlivnit další vývoj v mezinárodních vztazích. Zabývali jsme se konfliktem, který je jistě neobyčejně zajímavým, a proto jsme se rozhodli uchopit i závěrečné shrnutí netradičním způsobem:

Abcházie – Separatistická republika se 100 tis. obyvateli, jejíž prezidentem je Sergej Bagapš. V roce 1864 se definitivně stala součástí carského Ruska. Ve 20. letech minulého století byla přičleněna k Zakavkazské sovětské federativní socialistické republice. Po rozpadu tohoto útvaru se stala autonomní republikou v rámci Gruzínské SSR a její obyvatelé byli podrobena tvrdé gruzinizaci. Během perestrojky došlo k uvolnění poměrů, což probudilo abcházské separatistické tendence. Napjatá situace vyústila v ozbrojený konflikt na počátku 90. let. Ten skončil příměřím v roce 1994. Místní Gruzínci byli donuceni opustit Abcházii, ta přesto nezávislost nezískala. Po srpnovém konfliktu její existenci uznává jenom Rusko a Nikaragua.

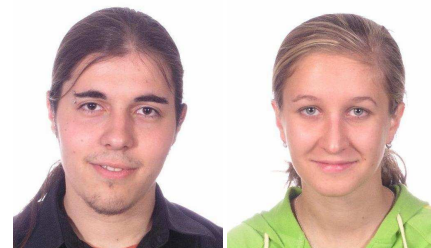
Bush – Administrativa dosluhujícího amerického prezidenta ostře odsoudila roli Ruska v konfliktu a vyjádřila podporu Gruzii a přislíbila na její obnovu necelou miliardu dolarů. Je zastáncem členství Gruzie v NATO.

Cchinvali – Hlavní město Jižní Osetie, které leží na hranicích s Gruzii. Nočním ostřelováním tohoto města začal srpnový konflikt mezi Ruskem a Gruzii. I po uzavření příměří zde probíhaly potyčky a incidenty, ze kterých se zainteresované strany vzájemně obviňovaly.

Demonstrace – Ty stály za vnesením Saakašviliho do čela Gruzie, avšak mohou zapříčinit i jeho pád. Rozsáhlé protesty proti jeho vládě se konaly na počátku listopadu při příležitosti výročí tzv. „Růžové revoluce“. Zúčastnilo se jich 10 tisíc lidí, hovoří se však i o mnohem větším počtu obyvatel. Opozice požaduje po Saakašvilim nezávislost médií a soudů, řadová občana mu vyčítají, že zemi zatáhl do zbytečné války.

Eduard Kokojty – Prezident Jižní Osetie, v 80. letech sekretář Komsomolu, velký kritik západní demokracie. Po ukončení konfliktu permanentně obviňoval Gruzii z rozmístování speciálních jednotek na hranicích obou republik a ostřelování osetských pozic. Kriticky se vyjadřoval na adresu pozorovatelské mise EU.

Francie – Ta hrála v Rusko-gruzínském konfliktu velkou roli. Její prezident Nicolas Sarkozy zprostředkoval mírovou dohodu mezi znesvářenými stranami. Sám Sarkozy se v médiích prezentuje jako velký přítel jak Medveděva, tak Putina. Francie je jedním z největších odpůrců gruzínského a ukrajinského členství v NATO.

Politická situace na Kavkaze

Experti Vojtěch Blažej a Ivana Vrzalová

Dobrý den,
v našich článcích na blogu (<http://kavkaz-situace.blogspot.com>) se blíže věnujeme událostem, odehrávajících se na Kavkaze. Pro obyčejného středoevropana byla a také je oblast Kavkazu poměrně vzdálená, nepřilíš zajímavá část Asie, která je v našich myslích spojena se svým dominantním severním sousedem. Kavkaz jako takový je označen pro pohoří Velký Kavkaz, které podle názoru některých geografů odděluje Evropu od Asie. V širším pojetí je označením pro oblast mezi Černým a Kaspickým mořem zahrnujícím Gruzii, Arménii, Ázerbájdžán, Čechensko a jižní část Ruska. Z historického hlediska jsou o této části Asie zmínky již v řeckých pověstech a celá staletí plnil funkci přirozené hranice mezi dvěma rivaly – Ruskem a Osmanskou říší.

Kavkaz bychom mohli podle geografického uspořádání jednotlivých přírodních dominant rozdělit na dvě území, která jsou oddělena právě hřebenem tohoto pohoří. Území, rozprostírající se na sever, se nazývá Předkavkazsko nebo také Severní Kavkaz. Část, rozprostírající se na jih od pohoří Kavkaz, se nazývá Zakavkazsko.

Gruzie – Republika s cca. 4.5 mil. obyvateli. V novodobé historii byla, až na krátké období Zakavkazské demokratické federativní republiky a poté Gruzínské nezávislé republiky, vždy součástí carského Ruska, nebo Sovětského Svazu. V rámci Gruzínské SSR byly zřízeny dvě autonomní republiky (Adžárie a Abcházie) a jedna autonomní oblast (Jižní Osetie). Po ozbrojeném konfliktu s Abchází a Jižní Osetií na počátku 90. let přestala mít Gruzie na jejich chod jakýkoliv vliv.

Historie – Jaké jsou vlastně historické souvislosti konfliktu a jak vzniklo nepřátelství Gruzínců, Abcházců a Osetů? Poté, co se stala Abcházie součástí carského Ruska, řada Abcházců musela násilně opustit své domovy a uchýlit se do Osmanské říše. Jejich zbylá část byla poté využívána k boji proti Gruzíncům, kteří se houževnatě bránili rusifikaci, což zapříčinilo špatné vztahy mezi těmito národy. V roce 1917 tvořili Abcházci na území Abcházie většinu, ale klíčové místa v administrativě byla v rukou Gruzínců a Abcházci byli vystaveni tvrdé gruzinizaci. Třebaže od roku 1978 se jejich jazyk mohl opět vyučovat ve školách, nezabránilo to jejich separatistickým tendencím. V roce 1989 požádali o připojení k Rusku, což však bylo gruzínskou vládou zamítnuto. 25. srpna 1990 byla vyhlášena svrchovanost se statusem svazové sovětské republiky, které měla vstoupit do federace s Gruzii. Tato varianta však byla Gruzii opět odmítnuta. Po volbách do abchazského parlamentu a odstoupení gruzínskému prezidentu Gamsachurdii došlo k ozbrojenému konfliktu mezi Abchází a Gruzii. Abcházii se dostala ruské podpory a došlo k vyhnání Gruzínců z Abcházie. V roce 1994 bylo podepsáno příměří.

V případě Jižní Osetie je všechno o něco složitější. Po ruské anexi Severní Osetie utekla část Osetů do Gruzie, kde hledali útočiště před carem. Ke konfliktu s Gruzii došlo až ve 20. letech minulého století. V roce 1922 byla Gruzie okupována sovětskými vojsky a Jižní Osetie byla prohlášena za autonomní oblast, což však nezabránilo „gruzinizaci“ obyvatel. V roce 1989 se Jižní Osetie transformovala na autonomní republiku a v listopadu 1990 byla vyhlášena Jihoosetská sovětská demokratická republika, která přistoupila jako svazová republika k SSSR, což vedlo k občanské válce, která skončila příměří, jež však nemělo dlouhého trvání. Stejně jako v případě Abcházie došlo k ozbrojenému konfliktu, který ukončilo příměří z Dagomysu.

Isolace – V diplomatické izolaci se ocitlo Rusko krátce po vypuknutí konfliktu. Západní svět odsoudil jeho postup vůči Gruzii a jeho kroky nepodpořily ani jeho partneři z Šanghajske kooperační organizace. V izolaci se nyní nacházejí obě separatistické republiky, jejich existenci nikdo kromě Ruska a Nikaragui

Jižní Osetie – Separatistická republika se 130 tis. obyvateli, která byla „sudem prachu“ celého konfliktu.

Konflikt – Kdo vlastně začal celý konflikt je dodnes předmětem sporů. Přestože dle oficiální verze začala konflikt Gruzie ostřelováním Cchinvali 8. srpna, očití svědkové tvrdí, že ruské jednotky přicházely do Jižní Osetie skrz tunel Roki již o několik hodin dříve, než byl vydán gruzínský rozkaz k palbě.

Během pětidenní války Ruské jednotky postupovaly hluboko do gruzínského vnitrozemí. Dne 15. srpna byly ruské jednotky vzdáleny pouze 55 kilometrů od hlavního města Tbilisi, třebaže v té době se měly na základě příměří vyjednaného Sarkozym stahovat z území Gruzie. Ruské vojsko plně opustilo tzv. „narázníkové pásmo“ až 10. října.

Lidé – Nebyli to čelní představitelé zemí dotčených konfliktem, kdo byl nejvíce zasažen válkou. Byli to obyčejní civilisté, kteří ve zbytečném konfliktu přišli v nejlepším případě o majetek, v tom horším případě o život. Obyvatelé bombardovaných měst jako Cchinvali, Gori, ale i Tbilisi se rázem ocitli bez základních životních potřeb, jako je jídlo a pitná voda. Někteří z nich do dnešních dnů „bydlí“ v uprchlických táborech a nemají se kam vrátit. Nebezpečím pro ně zůstává i nevybuchlá munice, která dennodenně ohrožuje jejich životy.

MAP – „Akční plán členství“ (MAP) se stal předmětem vášnivých diskuzí představitelů členských států Severoatlantické aliance. Přizvání do MAP je nutným krokem k plnohodnotnému členství v NATO, avšak USA a některé střeoevropské a východoevropské země hledaly způsob, jak by se tato podmínka dala v případě Gruzie a Ukrajiny obejít. V posledních dnech je však jasné, že obě tyto země si budou muset na přizvání do „Akčního plánu členství“ počkat.

NATO – Poměrně bezradně si počíná NATO měsíc před nadcházejícím summitem, kde se bude projednávat i otázka případného rozšiřování aliance. Vstup Gruzie a Ukrajiny naráží na odpor Německa, které má zájem na udržení dobrých vztahů s Ruskem, a Francie, která se často stavěla a staví jenom z principu do opozice vůči Spojeným státům. Ty i přes horečná jednání nejsou schopny změnit názor těchto zemí. Jednání těchto zemí by se dala popsat slovy: „Dohodli jsme se, že se dohodneme“. Členství těchto zemí navíc brzdí i fakt, že se NATO rozhodlo obnovit vztahy s Ruskem.

Obama – Celý svět včetně Gruzie napjatě očekává, co přinese administrativa nového amerického prezidenta Baracka Obamy. Pozorovatelé věří, že s jeho nástupem Gruzie změní jak svou domácí, tak zahraniční politiku. Jeho podpora Gruzie bude záviset na transparentnosti Saakašviliho vlády. Zároveň se očekává, že ustoupí z tvrdé linie ve vztazích s Ruskem. Někteří Gruzínci však vyjádřili zklamání ze zvolení Obamy, jelikož si myslí, že republikánský kandidát John McCain by byl větší zárukou toho, že by Amerika zůstala nadále největším gruzínským spojencem.

Pozorovatelé – Nevděčenou úlohu v konfliktu sehráli pozorovatelé EU, kteří mají sloužit jako záruka dodržování příměří. Ti podle dohody měli hlásit případné incidenty Moskvě, avšak ta jim neposkytla jakýkoliv kontakt, který by sloužil k nahlášení těchto problémů, navíc je podrobila tvrdé kritice a obvinila je z nečinnosti. Úlohu pozorovatelské mise zpochybňovali i oba prezidenti separatistických republik. Paradoxem je, že pozorovatelům nebyl umožněn vstup do těchto republik.

Rusko – Dlouhodobě podporuje oba separatistické regiony, které by se bez jeho vojenské podpory neobešly. Obyvatelům Jižní Osetie a Abcházie rozdávalo ruské pasy, což pak posloužilo jako záminka ke vstupu ruských vojsk na území suverénního státu, a následně jako omluva pro toto jednání.

Saakašvili – Prezident Gruzie, kterého do čela státu vynesla v roce 2003 vůle lidu. Přestože byl z počátku spojován s demokratickými změnami, je nyní obviňován z autoritářství, potlačování opozice a nezávislých médií. Jeho pozice je po srpnovém konfliktu silně otřesena, což dokazovaly v listopadu masové demonstrace, které žádaly pád jeho vlády. Třebaže došlo ke změnám ve vládě, sám situaci prozatím ustál. Pro obyčejné Rusy je „ten, co si žvýká kravatu“, na západě vzbudila zájem o jeho osobu zveřejněná debata mezi Sarkozym a Putinem, která se týkala jeho slabin.

Tbilisi – Hlavní město Gruzie, které bylo Ruskem bombardováno.

Ukrajina – Jeden z největších spojenců Gruzie, který čelí nejenom podobným problémům jako Gruzie, ale i obvinění ruské strany, že Gruzii dodala zbraně a žoldáky. Usiluje o co nejrychlejší členství v Severoatlantické alianci.

Vítěz – „Ve válce není vítězů, jenom poražených“ zde platí dvojnásob. Ruská vojska byla nucena se stáhnout z území Gruzie, ta přišla o území, které od začátku 90. let minulého století stejně nekontrolovala a neměla nad nimi žádnou moc a Abcházii a Jižní Osetii nyní uznávají pouze dvě země. Poraženými jsou všichni ti, kdo mohli, a přeci nedokázali tomuto konfliktu předejít a způsobili utrpení přinejmenším desetitisícům obyvatel Gruzie, Jižní Osetie a Abcházie.

Základny – Problém základny je neustále přetřásán již od ukončení konfliktu. Už tehdy se Rusko vyjádřilo, že plánuje vybudovat na území separatistických republik vojenské základny. V poslední době je toto téma zmiňováno především s Černomořskou flotilou. V roce 2017 vyprší platnost Rusko-ukrajinské smlouvy o pronájmu základny v Sevastopolu. Rusko má zájem tuto smlouvu obnovit, což však Ukrajina odmítá. Rusko proto otevřelo jednání s Abcházíí ohledně vybudování nové základny na abchazském pobřeží, která by sloužila Černomořské flotile.

V současné chvíli to vypadá, že by se mohlo napětí mezi Ruskem a Gruzii na nějakou dobu zmírnit, ale podle mého názoru se Rusko svého vlivu v oblasti jen tak nevzdá. Také si myslím, že velké problémy ještě nastanou v souvislosti s množstvím uprchlíků a lidí bez domova a nástupem zimních měsíců. Současná situace na Kavkaze se dá přirovnat k dřímající sopce, u které nikdo neví, kdy a s jakou silou může opět vybuchnout.

Zároveň lze říct, že i vstup Gruzie a Ukrajiny do NATO je nenávratně ztracen kvůli rozporům členských zemí, což dokazuje zkratkatelost této organizace a autoři by se nedivili jejímu rozpadu v dlouhodobém časovém horizontu. Vyústěním konfliktu bude posílení ruského vlivu v obou těchto zemích. Velký podíl viny na tom ponese i nejednotnost zápasu v postupu vůči Rusku.

Rozhovor s manažerem projektu Člověka v tísní v Gruzii s Romanem Staňkem

Jak dlouho už pracujete v Gruzii?

Člověk v tísní pracuje v Gruzii už tři roky (více Info na stránkách www.clovekvutisni.cz). Pokud jde o mne, pracuji jako dobrovolník v regionu Kazbegi na severu Gruzie od června 2008.

Jaká je hlavní náplň vaší práce?

Jsem manažerem rozvojového projektu v Kazbegi. Projekt se zabývá rozvojem turistické infrastruktury v odlehleém, ale atraktivním regionu Kazbegi – otevřeli jsme zde turistické informační centrum, internetovou kavárnu, malý hostel, půjčovnu outdoorového a horolezeckého vybavení nebo horských kol.

Lišila se realita od vašich očekávání?

No trochu ano. Pracovat s Gruzii je mnohem obtížnější než pracovat s Čechy. Pro Gruzii takřka neexistuje rozdíl mezi pracovním dnem a volnem, spolupracovníky si vybírají ne podle schopností, ale podle známosti, jsou docela líní, na druhou stranu, pokud se do něčeho zapálí, pak není s ničím žádný problém. Je potřebné jim hlavně ukázat cestu a potom už jsou schopni pracovat sami. Během mého pobytu trochu neplánovaně přišla válka, takže jsem několik týdnů pracoval jako humanitární pracovník. Charakter práce byl úplně jiný, více o tom si můžete přečíst na mém blogu.

Jaké jsou v reálu vztahy mezi Gruzinci a Osetinci?

Vztahy mezi Gruzii a Osetinci takřka neexistují. Nějaké smíšené rodiny sice existují, mladí se už ale téměř přestali stýkat. Setkal jsem se s několika osetinskými ženami žijícími v gruzínské části, jejich domy byly také vykradeny, a evidentně je vybrali Gruzii a ne Osetinci. Takže vztahy, pokud jsou, tak jsou minimální. Například Gruzii v nárazníkové zóně vždy v zimě nakupovali dřevo od Osetinců, ale letos jim sice Osetinci nabídli, že si ho mohou jít nasekat a že jim garantují bezpečnost, žádný Gruzii této nabídky, pokud vím, nevyužil a nakupují dražší dřevo z Tbilisi.

Co si obyčejní lidé myslí o konfliktu?

Když konflikt probíhal, všichni muži stáli za prezidentem, země byla jednotná, většina lidí si myslela, že prezident udělal dobře, že chce získat zpět svou zemi. S přibývajícím mrtvými mladými Gruzii (zemřelo několik stovek lidí) se veřejné mínění začínalo obracet. V současné době například není žena, která by souhlasila s válkou. Obecný názor je, že kousek nějaké země v horách nestojí za lidské životy.

Kdo je podle občanů odpovědný za konflikt?

Samozřejmě Rusko, je to jeho strategický zájem kontrolovat Jižní Kavkaz, kde ztratilo vliv. Navíc tudy vede významný ropovod, jediný v Asii, který nekontroluje Rusko. Samozřejmě, že se objevují také názory, že válku vyprovokoval Saakašvili, a tímto krokem na sebe upozornil a dostane finanční podporu od světa. Což se mimochodem stalo.

Podporují prezidenta?

Část podporuje, část ne, stejně tak, jak je to v jiných zemích. V současné situaci prostě v Gruzii není nikdo lepší, opozice je rozhádaná a charizmatu současného prezidenta se v Gruzii nikdo nevyrovná. Víím, o čem mluvím, taky jsem se s ním setkal.

Jak se dívají na Rusko?

Jsou takoví lidé, kteří nenávidí vše ruské, odmítají s vámi mluvit rusky, dělají že nerozumí, když se s vámi baví a podobně. Většina lidí ale ví, že Rusko není jen Kreml, téměř všichni mají v Rusku rodiny nebo příbuzné, známé a obyčejné Rusy nevnímají jako nepřátele.

Změnilo se chování lidí po konfliktu? Jak?

No chování lidí je stejné nebo podobné. Nevnímám nějakou změnu. Spíše se změnila cena, všechno šlo nahoru, a to ještě dříve, než přišla hospodářská krize. Jediná významná změna je, že s vámi lidé už téměř vůbec nechtějí mluvit rusky, i když moc dobře rozumí. Často vás také vyzývají, ať se učíte gruzínsky.

Jak moc je Gruzie ovlivněna svou letitou přidružeností k SSSR?

Velmi. Rusko je stále přítomno v lidech, sovětská mentalita v lidech také zůstává (doporučuji jeden článek v mém blogu), a to i přes všudypřítomné vlajky evropské unie (musejí být na každé radnici i v té nejmenší gruzínské vesničce) Lidé sledují ruské filmy, většina potravin je z Ruska, stavební materiál také, i když stále více nedostatek supluje dodávky z Turecka. Poslouchají se ruské televizní kanály. Jediné, co chybí, je ruské divadlo. Jediná ruská scéna v Tbilisi je momentálně „v rekonstrukci“

Může se někdy vymanit z ruského vlivu?

Momentálně je Gruzie (nepočítám-li letní konflikt) z ruského vlivu docela vymaněná. Téměř neexistují diplomatické vztahy (až na schůzky koordinované Evropskou unií). Co se týče ekonomiky, Rusové prodávají Gruzii jak plyn (hlavní plynovod jde přes Kazbegi), tak benzín (největší síť čerpacích stanic je ruský LukOil je z Ruska). Co se týče obyvatel, hlavní jejich příjmy pochází od rodin z Ruska.

Jak to vypadá doopravdy s přítomností vojáků v oblasti?

Gruzínští vojáci jezdí sem a tam, jejich přítomnost je opravdu vidět, jel jsem několikrát do Kutaisi a na dálnici jsem nejednou potkal kolony obrněných vozů, tanků i autobusů s vojáky. Rusové v Gruzii momentálně, pokud víím, nejsou, a Osetinci žádnou armádu nemají, to jsou normální rebelové.

Fungování uprchlických táborů?

Co se týče otázek o uprchlících, lépe Vám odpoví kolega tomas.vlach@peopleinneed.cz - jinak staví se ve velkém satelitní městečka pro uprchlíky, jsou to obrovské plochy pro tisíce lidí. Uprchlíky je samozřejmě potřeba zásobovat jídlem, léky, materiálem, vším. A to už nemluví o uprchlících z abcházské války. Na ty se úplně zapomnělo. Jedním z našich dalších projektů by měl proto být pomoc těmto běžencům.

Pravděpodobnost návratu lidí do jejich domovů?

Během několika let očekávám, že se Gruzíni z Osetie do domů nevrátí. Pokud jde o nárazníkovou zónu, převážná část lidí se vrátila domů, až na lidi z vesnic podél hranice u Cchinvali. V Abcházii, pokud víím, Gruzíni ještě žijí, hlavně v Gali a okolí.

Váš názor na možnost obnovení konfliktu?

Těžko říct, snad už se nic nestane. I když podle intenzity cvičení gruzínské armády, bych za to, že bude mír napořád, ruku do ohně nedal.

Váš nejnebezpečnější zážitek?

Když jsme vezli naši první humanitární pomoc do Gori a hlavní cestu ovládala ruská armáda. V protisměru kolem projížděly ruské tanky s obrněnými vojáky, transportéry a vojenská vozidla. Byl to zážitek, jaký museli prožít mí rodiče v roce 1968, kdy si po naší zemi také jezdili Rusové s tanky, jak chtěli.

Roman Staněk

Manažer rozvojových projektů Člověka v Tísni v Gruzii (od června 2008). Přes dva roky pracoval jako redaktor zahraniční rubriky online deníku Aktuálně.cz. Dosud je studentem žurnalistiky na FSV UK v Praze. Narodil se v roce 1982, vyrůstal v Ostravě. Rád pobývá (studijně i soukromě) v Polsku.

Komentář:

Z uvedených odpovědí vyplývá, že život obyčejných Gruzínců se po srpnovém konfliktu zase tak příliš nezměnil. Nejvíce zřejmě tato událost zasáhla obyvatelstvo žijící nejbliž inkriminované hranici a také otrásla do té doby poměrně pevnou pozicí prezidenta Saakašviliho. Byla jsem překvapena nevráživostí, které je už dlouho mezi Gruzínci a Osetinci. Děkuji tímto Romanu Staňkovi za ochotu a čas, který nám věnoval.

Indonésie

Ačeh, aneb co pálí Indonésii?

Nejzápadnější provincie Indonésie, **Ačeh**, během posledních desítek let získala věhlas následkem nekončícího **konfliktu mezi indonéskou vládou a Hnutím za nezávislý Ačeh**. Vidina řešení sváru, jenž rozděluje Indonésii, je v nedohlednu. Jakoby měly nejkrajnější oblasti Indonésie - na západě Ačeh a na východě Západní Papua - přirozený sklon k oddělení. Rána, kterou Ačehu zasadilo tsunami, paradoxně popohnala mírový proces kupředu. Nebo tomu tak bylo jen na povrchu?

Historie

Ačeh, plným jménem *Nanggröe Aceh Darussalam*, je rovníkovou oblastí rozprostírající se na západní polovině ostrova *Sumatra*. Jeho poloha je velmi strategická, protože díky ní kontroluje severozápadní konec *Malacké úžiny*, skrze kterou proploouvají lodě zabezpečující velkou část světového obchodu. Poblíž úžiny se nachází i anežská metropole - přístav *Banda Aceh*.

Ačeh

Ačeh neoplývá jen nesmírně rozmanitou přírodou, ale také surovinovým bohatstvím. Bezesporu nejdůležitější jsou zdroje ropy a zásoby zemního plynu, které jsou neskromně považovány za jedny z největších na světě. Petrochemický komplex *Arun* vlastní místní společnost *Pertamina* spolu s americkým ropným gigantom *ExxonMobil*. Nicméně Ačeh zůstává zejména zemědělskou oblastí - zdejší obyvatelstvo obdělává rýžová pole způsoby ověřenými staletími. Stejně konzervativní jsou i v přístupu k náboženství. Jen málo oblastí v samotném *Dár al-Islám* je tak drtivě muslimskými jako Ačeh. K islámu se zde hlásí 99% ze čtyř milionů Ačežanů, což z vyznavačů ostatních náboženství (především křesťanství a buddhismu) činí vskutku zanedbatelnou menšinu.

Snad právě vysoce strategická poloha předurčila Ačeh, pro nás vzdálený východní cíp světa, k brzkému kontaktu s evropskou civilizací. Ještě dříve oblast na přelomu letopočtu objevovali čínští poutníci, kteří na *Sumatru* přinesli svou víru - buddhismus. Díky muslimským kupcům začal do oblasti o mnoho staletí později pronikat i islám. Už v roce 804 je znám islámský stát *Perlak*. O přítomnosti islámu se ve své knize dokonce zmiňuje cestovatel *Marco Polo*. Centry rozkvětu muslimské kultury a vzdělanosti se staly městské státy *Pasai* a *Pedir*, které se rozprostíraly na území dnešního Ačehu. Ze západu *Sumatry* se tak vyvinula jihovýchodní spojka muslimské obchodní sítě.

Indonésie

Expertka Kateřina Stachoňová

Vážený čtenáři,
v na mém blogu (<http://indonesie.stachone.eu>) se blíže věnuji událostem odehrávajících se v Indonésii. Indonésie se rozkládá na více než sedmnácti tisících ostrovech, je také nejlidnatější muslimskou zemí světa. Nejen proto si, ač od Evropy nekonečně vzdálená, zaslouží pozornost. Ve svých příspěvcích se zaměřuji především na problematiku vnitřní politiky a terorismu (zejména v regionu Ačeh a na ostrově Bali) s přihlédnutím k faktoru islámu; ale také na palčivé otázky mnohonárodnostní politiky; náboženskou a etnickou rozmanitost; i základní kameny republiky. ...a vše, co čas přinese. Umožní-li mi to časové možnosti, pokusím se také do článků zahrnovat reálie a "zajímavůstky" o Indonésii a islámu. Domnívám se totiž, že není uměním téma mytizovat, ale zprostředkovat ho široké veřejnosti. Doufám, že se prostřednictvím blogu dozvíte něco nového.

INDONÉSKÉ PŘÍSLOVÍ

"Hod' dobré zrno do moře a vyroste ostrov."

V 16. století na *Sumatru* poprvé plně pronikla evropská civilizace - portugalská mořeplavci. Vpád katolického Portugalska, jež si se samozřejmostí území přisvojil, přirozeně vyvolal nevoli mezi domorodci i muslimskými obchodníky, kteří byli nuceni stáhnout se do přístavu *Banda Aceh*. Paradoxně Aceh následující léta čekal daleko větší rozmach, především díky obchodu s kořením a se zlatem. Prvním panovníkem Ačehu se stal *Ali Mughayat Syah*, sultán stojící na počátku acežské linie hegemonů. Právě jemu se podařilo vypudit Portugalce ze státu *Pasai*.

Poté, co se na trůnu vystřídala série sultánů i sultánek, však acežský sultanát postupně skomíral a upadal. Ostatně, stejně jako Portugalsko. To o výnosnou kolonii přišlo ve prospěch Nizozemí. V 19. století si Anglie a Nizozemí indonéské souostroví rozdělilo na své sféry vlivu. Dá-li se nějaký historický okamžik Ačehu označit za zlomový pro jeho suverenitu, pak je jím právě tato chvíle. Aceh měl totiž na základě anglo-nizozemské dohody nárok ponechat si status suverenity. Netěšil se z něj ale dlouho. O několik desítek let později Nizozemsko započalo vleklý boj o rozšíření své nadvlády. Roku 1874 formálně prohlásilo Aceh svým protektorátem a počátkem 20. století se mu podařilo Aceh definitivně podmanit. Během 2. světové války Nizozemce vyhnali Japonci, které dokonce někteří Acežané zprvu vítali jako osvoboditele. Po válce byl Aceh i přes odpor převzat *Jakartou* jako *de facto* vazalské území. I přes neurčité mezinárodní přísliby v šedesátých letech veškerá naděje na nezávislost definitivně pohasla. Aceh se stal jednou z mnohých provincií Indonéské republiky.

V *Sukarnově* pojetí národní sounáležitosti se Acežané jen těžko hledali - centralismus, unitarismus a sekularizace byli naprostou negací acežského islámu a vize autonomie. Když se Aceh nemohl osamostatnit, rozhodl se bojovat za přetvoření Ačehu v muslimskou teokracii v rámci Indonésie. Taková snaha byla bláhová a politika *Pancasila* neoblohmá. Za realizaci myšlenky bojovala ozbrojená organizace *Darul Islam* - s neúspěchem během krátké občanské války (1953) přišel i její postupný zánik. Když už si byl první prezident *Sukarno* jist územní integritou Indonésie, přiznal roku 1959 Ačehu status *daerah istimewa*, neboli provincie se zvláštním režimem. *Sukarnův* nástupce, generál *Suharto*, vzpurné Acežany označoval jako "gang tajných rušitelů" a pro územní roztržky neměl prázdné pochopení. Pro vojenský zásah nechodil *Suharto* nikdy daleko. Když pak svým megalomanstvím Indonésii uvrhl do ekonomické krize, byl to Aceh, který republiku zachránil. V provincii byla totiž objevena rozsáhlá ložiska ropy a zemního plynu. To, co bylo pro Indonésii spásou, znamenalo pro Aceh definitivní konec. Z bohatství nabytého těžbou nedostal Aceh ani zlomek a výnosy byly pod kontrolou zahraničních společností - například právě výše zmíněným ExxonMobilem.

i povstalo hnutí za nezávislost

Vlajka GAM

Roku 1976 povstala myšlenka boje za nezávislost z popela. Duchovním otcem nového pojetí i vůdcem hnutí byl *Hasan di Tiro*, shodou okolností vnuk hrdiny protiholandského odboje a islámského klerika - *Tengku Chik di Tira*. Hasan z požadavků separatistů rozhodně neslevil - transformoval je do vize

samostatné Acežské republiky, jejíž ústavou by byl Korán. A tak jeho Hnutí za svobodný Aceh (*Gerakan Aceh Merdeka*) vlastně bojuje dodnes. Po jeho násilných akcích zůstaly tisíce mrtvých. Bojovníci GAM byli cvičeni i v *Kaddáfího* Lívii. GAM dokonce oficiálně pobírá finanční dávky od sdružení OPEC - jmenovitě od Líbye a Íránu. Ve jménu separatismu se dříve plenily vesnice, zabíjelo a znásilňovalo. Odpovědí prezidenta *Suharty* bylo prohlášení Ačehu za "válečnou operační zónu". Když byl *Hasan di Tiro* nucen z Indonésie uprchnout, neznamenalo to konec GAM. *Tiro* naopak nadále ze stockholmského předměstí organizoval jeho činnost. Mnoho dalších útoků bylo namířeno právě proti ropnému průmyslu. GAM se po několika letech rozštěpil na dvě frakce, když kontrolu nad domácí odnoží převzal *Tirův* syn, *Karim Hasan*. Jeho nástupnictví zpochybnil jiný člen GAM, *Daud Paneuek*. Oba jsou dezertéry indonéské armády.

Ne všichni obyvatelé Ačehu s činností GAM sympatizovali - ba právě naopak. Čím více se stávali obětmi civilisté, tím méně "násilí za svobodu" pod taktovkou GAM nacházelo pochopení (jen v letech 1998 - 1999 zahynulo 535 lidí, z toho 450 civilistů!). A tak právě násilí (i to v podobě indonéské intervence) dovedlo Hnutí za nezávislost do slepé uličky. Do letitého váhového procesu vyjednávání zasáhla přírodní katastrofa - tsunami, které doslova smetlo západní pobřeží Indonésie a zcela jej zpusťovalo. Aceh byl ekonomicky sražen na kolena a jeho infrastruktura zničena. Možná právě proto, možná jen proto, se mírová vyjednávání nebyvale urychlila a ještě týž rok byl v Helsinkách uzavřen mír. Stál za ním indonéský prezident *Yudhoyono* a jeho finský protějšek *Ahtisaari*, který byl za svou činnost oceněn Nobelovou cenou za mír.

Dohled nad mírovým procesem převzala skupina *Aceh Monitoring Mission*, složená z pozorovatelů z EU a zástupců pěti zemí ASEANu - svou misi dokončila 15. prosince 2006. Na financování obnovy Ačehu se podílela i světová organizace *Oxfam*. Posléze tok peněz v některých částech projektu pozastavila kvůli "finančním nesrovnalostem".

Tsunami nepřineslo jen mírovou dohodu, ale vyplavilo na povrch další hrůznosti, které se v Ačehu odehrávaly. Společnost *ExxonMobil* čelila žalobě z hrubého porušování lidských práv. Najala si totiž členy indonéské národní armády k tomu, aby zajišťovali bezpečný průběh těžby ropy a plynu během útoků GAM. Tito "žoldáci" se dopouštěli násilí na vesničanech (včetně mučení, znásilňování a vražd) v oblastech, které spravovali. Zatímco vojáci pohřbívali vesničany do masových hrobů, *ExxonMobil* je nadále vytrvale finančně podporoval.

Komentář autorky

Před několika dny jsem si pročítala články o návratu Hasana di Tira z exilu. První, co mi blesklo hlavou při pohledu na jeho fotografii, bylo "návrat vítěze". Zástupy oddaných příznivců, ovace i vřelé přivítání samotným prezidentem. Ani jeho projev nebyl na pojmy "svoboda" či "mír" skoupý. Dokonce samotná domácí média Ačeh vykreslovala jako provincii, která se od emigrace Tira proměnila k nepoznání. Z přečtených odstavců se mi v mysli vytvořil líbivý obrázek idylického míru a klidu zbraní. Už jen krátká charakteristika hnutí GAM na webových stránkách ProphetOfDoom.net ("Prorok soudného dne") mě rychle vyvedla z omylu. Překvapující? Nikoliv. Hnutí usilující o vytvoření státu, jehož struktura by měla připomínat středověkou muslimskou teokracii, jakou známe z příkladu Saudské Arábie, očividně nemůže v náručí sekularizované republiky nalézt klid. Krůčky k míru, které GAM a indonéská vláda za desítky let ušla, nelze považovat za milové skoky. Formální dohody, ani menší ztráty na životech na cílech GAM nic nezměnily. Stejně jako si po všech mírových dohodách palestinská OOP ve svých stanovách stále jako jediný cíl ponechává zánik státu Izrael. Nicméně můžeme doufat v to, že bude organizace GAM natolik důvěryhodná a soudržná, mírové dohody dodrží a navždy se vzdá ozbrojených bojů a civilních ztrát. Pokud se tak stane, budu s výsledky míru naprosto spokojena. Nemohu si ale nepoložit lakonickou otázku - za jakou cenu si Indonésie Ačeh drží?

Vybrané zdroje:

Aceh, těžce zkoušená oblast Indonésie [online] [cit. 2008-10-26, URL: <<http://www.tenggara.net>>].

Aceh Monitoring Mission [online] [cit. 2008-10-26] <<http://www.aceh-mm.org>>.

BAAR, Vladimír - Národy na prahu 21. století. Šenov u Ostravy: Tilia, 2001. ISBN 80-86101-40-1, s. 194.

Conflict Barometer 2007 [cit. 2008-10-27, URL: <<http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/index.html>>].

ExxonMobil, Aceh and the Tsunami [online] [cit. 2008-10-26, URL: <<http://www.democracynow.org>>].

Free Aceh [online] [cit. 2008-10-26] <<http://acehnet.tripod.com/asnlf.htm>>.

Oxfam Aceh program update [online] [cit. 2008-10-27, URL: <<http://www.oxfam.org>>].

Prophet of Doom - Islamic Clubs - Free Aceh Movement - GAM [online] [cit. 2008-10-26, URL: <<http://prophetofdoom.net>>].

The Aceh Times [online] [cit. 2008-10-26] <<http://www.achehtimes.com>>.

VESELÝ, Zdeněk - Dějiny mezinárodních vztahů. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ISBN 978-80-7380-018-5, s. 76.

Indonésie včera i dnes - shrnutí

Vážení čtenáři,

nadešel čas rekapitulace krátké činnosti tohoto blogu věnovaného aktuálnímu dění v Indonésii. Při této příležitosti bych ráda v několika následujících řádcích shrnula své poznatky i události, které v uplynulých měsících situaci v Indonésii poznamenaly.

Za poslední měsíce studia jsem zpozorovala, že je nejčastější otázkou směřovanou k politickým geografům bezkonkurenčně "Kdo za to může?". Dojde-li ke geostrategickému patu, následuje obvykle "Kdo je tedy v právu?". Odpověď na tyto dvě otázky ve skutečnosti neexistuje. Trestuhodná "neschopnost" poskytnout odpovídající výpověď je ve skutečnosti štěstím. Prvotní označování viníků se totiž během veškerých konfliktů ukázalo jako zcestné. Nezřídka kdy se například zjistilo, že území přisouzené jednomu bylo o staletí dříve obýváno jinými, a ti zase o pět set let dříve přikočovali z... a tak dále. Jednoduché, i když nepochybně politicky praktické, vyhlášení vítězů a poražených se nakonec vždy stalo nástrojem útlaku a neoprávněného násilí.

Největším geopolitickým omylem dějin se stává chápání Země jako předem rozparcelované půdy. Snad i v dobách, kdy mapy ještě vyplňovaly bílé plochy se známým popiskem "hic sunt leones", si "země nepoznané" - "země nikoho" předem nárokovali tehdejší mocnáři. Dodnes platí, že potřeba vlastnit vždy převažuje nad logikou, proč je třeba vlastnit. Nejinak tomu mohlo být třeba i v případě expanze do Západní Papuy, jejíž domorodí obyvatelé na nízkém civilizačním stupni mohli jen stěží chápat hegemonistické choutky vetřelců. A tak se stalo, že byly i mnohdy nehostinné a odlehlé oceánské ostrůvky vystaveny novodobé povinnosti včlenit se do politické mapy světa. Nemusí však jít jen o území vzdálená a nedostupná. Podobnému diktátu podléhají i teritoria vnitrozemská. Současná situace připouští stále jen omezený počet politických aktérů. A tak není divu, že "vyvlastněná" území projevují nevoli, je-li jim upřeno právo podílet se na veřejném dění. K tomu se přidávají i další, politické a socio-kulturní problémy - odlišné představy o uspořádání světa, nebo náboženské ideje, chcete-li, idealizace.

Souhra všech výše jmenovaných okolností se tíživě projevila na příkladu Indonéské republiky. Otázkou, která je zde na místě, není "Kdo za to může?", ale "Proč?". Jednoznačným původcem indonéských problémů ale náboženský svár není. Celé situaci však rozhodně neprospěl. Politicky problematickými, ve kterých se snoubí kombinace problémů, jsou v Indonésii tyto regiony:

- **Ačeh** (Nanggröe Aceh Darussalam)
- **Bali**
- **Jižní Moluky**
- **Západní Papua** (Irian)
- a donedávna i nyní samostatný **Východní Timor** (Timor Leste)

Starojávanské motto Indonéské republiky *Bhinnêka Tunggal Ika (Jednota v rozmanitosti)* se od politické reality vážně odchyloje už od chvíle, kdy byl svitek s tímto nápisem vložen do pařátů bájně chiméry *Garudy* ve státním symbolu. Kde byla zrovna ona deklarovaná indonéská jednota, když se od ní odlamovaly Jižní Moluky a Západní Papua? Kořeny separatistického pnutí uvnitř Indonésie nelze hledat nikde jinde, než v naprostých počátcích existence nezávislé republiky. Vyrhnutí se z područí nizozemské a posléze japonské nadvlády popustilo otěže emancipačnímu úsilí nejednoho etnika. Tomu ale zasadil krutou ránu sám prezident Sukarno, když roku 1950 oficiálně změnil charakter státu z federálního na unitární. Poměrně vágní svazky mezi jednotlivými ostrovy a jeho obyvateli tak byly stmeleny. Na to vláda **Jižních Moluk** zareagovala vyhlášením nezávislosti na Indonésii. Od té doby milionové Jižní Moluky bojují za uznání, leč bezvysledně.

Podobný příběh se váže i k nejuvýchodnějšímu cípu Indonésie - **Západní Papue**. Území s indonéským názvem *Irian* získalo od Nizozemí výsadní právo na sebeurčení. Indonésii, rozhodnuté území bezpodmínečně přidružit, se v šedesátých letech po sérii zastrasování i vojenského nátlaku podařilo Západní Papuu získat. Rok 2008 se opět provázela eskalace napětí a nábožensky motivovaného násilí mezi křesťany a muslimy.

Samotná kapitola unifikace Indonésie není dosud uzavřena. Bylo by bláhové se domnívat, že nepokoje a hluboce zakořeněné pocity křivdy menšin samy utichnou. Zvláště pak v mezinárodním prostředí s tak rozporuplným a mnohdy si odporujícím přístupem k podobným problémům separatismu a nároků na sebeurčení.

Důkazem je nejzápadnější provincie Indonésie, **Ačeh**, během posledních desítek let získala věhlas následkem nekončícího konfliktu mezi indonéskou vládou a Hnutím za nezávislý Ačeh (*Gerakan Aceh Merdeka, GAM*). Vidina řešení sváru, jenž rozděluje Indonésii, je i po letech stále v nedohlednu. V Sukarnově pojetí národní sounáležitosti se těžko hledali i Ačežané - centralismus, unitarismus a sekularizace byli naprostou negací acežského islámu a vize autonomie. Když se Ačeh nemohl osamostatnit, rozhodl se bojovat za přetvoření Ačehu v muslimskou teokracii v rámci Indonésie. Za realizaci myšlenky bojovala ozbrojená organizace *Darul Islam* - s neúspěchem během krátké občanské války přišel i její postupný zánik. Později myšlenka boje za nezávislost povstala z popele. Duchovním otcem nového pojetí i vůdcem hnutí byl *Hasan di Tiro*, shodou okolností vnuk hrdiny protiholandského odboje a islámského klerika. Hasan z požadavků separatistů rozhodně neslevil - transformoval je do vize samostatné Ačežské republiky, jejíž ústavou by byl Korán. A tak jeho Hnutí za svobodný Ačeh vlastně bojuje dodnes. Organizace usilující o vytvoření státu, jehož struktura by měla připomínat středověkou muslimskou teokracii, jakou známe z příkladu Saudské Arábie, očividně nemůže v náručí sekularizované republiky nalézt klid. Samotný Hasan di Tiro se na podzim letošního roku po letech strávených v nuceném exilu vrátil do Indonésie. Přivítán byl vskutku velkolepě a oficiálně, nikoliv jako dávný narušitel státu. Ačkoliv formální dohody vlády s GAM na separatistických snahách téměř nic nezměnily, *di Tiro* vyjádřil nad současným vývojem uspokojení a víru v mírové řešení.

Do neutichajících nepokojů v Ačehu už roku 2004 ale vstoupil nezvaný host - tsunami. Obnova zdevastovaných oblastí se stala mimo jiné i příležitostí, jak prohloubit indonésko-australské vztahy. Zatímco celý svět teprve zjišťoval rozsah přírodní katastrofy, Austrálie už Indonésii nabízela pomoc. Australské pomocné a humanitární jednotky operovaly i v nejpostiženějších oblastech Ačehu, který byl do té doby pro cizince uzavřen v rámci indonéského plánu vypořádání se se separatismem.

Na fóru mezinárodní organizace APEC (Asijsko-pacifická ekonomická spolupráce) v Peru 2008 se indonéský prezident, *Susilo Yudhoyono*, a australský premiér, *Kevin Rudd*, dohodli na výstavbě společného koordinačního centra v Indonésii. Toto centrum, bohatě sponzorované australskou finanční injekcí 67 milionů dolarů, by se mělo v budoucnu zabývat předvídaním, výzkumem a řešením následků katastrof v Indonésii a navázat tak na spolupráci po tsunami 2004. Dalším průlomem ve vzájemných vztazích je **Dohoda o rámcové bezpečnostní spolupráci** (*Framework for Security Cooperation*), která vešla letos v platnost. Jde o dosud nejrozsáhlejší platný dokument, který mezi australskou a indonéskou vládou vznikl. Zpečťuje nejen závazek k co nejintenzivnější diplomatické a bezpečnostní spolupráci, ale také k boji proti korupci, nelegálnímu rybolovu, kyberterorismu, pašeráctví, ke zřeknutí se vývoje zbraní hromadného ničení, či ke spolupráci námořnictva a leteckých sil obou zúčastněných stran. Samozřejmě také zahrnuje už dříve zmíněnou spolupráci při přírodních katastrofách a uznání územní integrity. Dohoda o rámcové bezpečnostní spolupráci bezpochyby odstartovala novou éru indonésko-australských vztahů. Jak ale bude vypadat se ukáže až v následujících letech.

Nezhojenou ránou je i ostrov **Bali**. **Poprava tří členů** teroristické organizace *Džema Islamiyah (Jemaah Islamiyah)*, zodpovědné za masakr na Bali, který si roku 2002 vyžádal 202 lidských životů, se stala jednou z hlavních a dlouho očekávaných událostí letošního podzimu. Tři teroristé - Amrozi, imám Samudra a Gufron - byli po vleklém procesu, na který upírala pozornost celá Indonésie, odsouzeni k popravě zastřelením. Ta se uskutečnila 7. listopadu. Jak před vyřknutím verdiktu členové *Džema Islamiyah* uvedli - cílem bombové smrtě z roku 2002 bylo potrestat západní mocnosti za válku v Afghánistánu, vypudit z Indonésie turisty a učinit z ní součást muslimského chalífátu. Ostrov Bali je jedinou oblastí Indonésie s většinově hinduistickým obyvatelstvem, navíc jde o oblíbenou turistickou destinaci. Obavy z nebezpečí možného útoku extrémistů a občanských nepokojů muslimského obyvatelstva po popravě na Bali se naštěstí nakonec nevyplnily. Poslední léta navíc potvrzují, že zesílený boj proti terorismu, a to i ve spolupráci s Austrálií, přináší své ovoce a teroristické sítě jsou pomalu rozbíjeny.

Prezentace katedry sociální geografie a regionálního rozvoje

Kdo jsme?

Naše katedra, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, je jednou z největších kateder na Ostravské univerzitě. Její historie sahá až do 50. let minulého století, kdy byla založena Katedra geografie na tehdejší Pedagogické fakultě. Po vzniku Ostravské univerzity v roce 1991 nalezla své současné místo na Přírodovědecké fakultě. Zde došlo také v roce 1996 k rozdělení na dvě části – Katedru fyzické geografie a geoekologie a Katedru sociální geografie a regionálního rozvoje. Za více než deset let své samostatné existence se stala respektovaným a uznávaným pracovištěm ve sféře společenských vědních disciplín geografie, a to nejen v České republice, ale také ve středoevropském prostoru. V současnosti zde působí dvě desítky pedagogů, kteří se specializují na jednotlivé geografické obory a světové makroregiony. Na výuce se rovněž podílí 15 externích lektorů, kteří zajišťují převážně výuku cizích jazyků nebo vedou předměty primárně zaměřené na praxi. Cílem katedry je vytvářet kvalitní, atraktivní a přátelské prostředí pro vysokoškolské vzdělání studentů v bakalářském, magisterském a také doktorském studiu. A díky nabídce, která reflektuje a pružně reaguje na neustále se měnící požadavky trhu práce i vysokou šanci pro uplatnění našich studentů v profesním životě. O práci katedry nejlépe vypovídá uplatnění jejích absolventů. Mimo jiné se můžeme chlubit následujícími jmény:

- Ivana Biková – expertka za ČR pro boj s dezertifikací při OSN
- Otto Dušek – zakladatel známé cestovní kanceláře Dušek Tours
- Tomáš Etzler – redaktor CNN a ČT
- Pavel Muroň – programový koordinátor rozvojové pomoci v Kamerunu
- Přemysl Pela – generální ředitel ARIBA Czech, s.r.o.,
- Milan Půček - 1. náměstek ministra pro místní rozvoj
- Petr Vaněk – manažer komunikace Hyundai
- Jaroslav Kurfürst – zástupce velvyslance České republiky v USA

Politická a kulturní geografie

V tomto oboru máte možnost kombinovat zálibu v geografii se studiem mezinárodních vztahů, politologie, antropologie, sociologie a historie. Studium Vám poskytne široké znalosti politických a kulturních reálií světových makroregionů, ale také komplexní znalosti o současném fungování globalizovaného světa uplatnitelné v diplomacii, žurnalistice, či v nejrůznějších organizacích zaměřených na poradenství, práci s migranty a azylanty, humanitární činnosti apod. Obor Politická a kulturní geografie můžete studovat v bakalářském, magisterském i doktorském stupni.

Geografie a regionální rozvoj

Zde rozvinete geografické znalosti v kombinaci s poznatky ekonomie, státní správy a samosprávy, sociologie a regionálního rozvoje a stát se tak odborníky na rozvoj měst a regionů. Vaše znalosti budou sahat od reálií České republiky a Evropy až po komplexní fungování globalizovaného světa kolem Vás. Obor geografie a regionální rozvoj můžete studovat v bakalářském a magisterském stupni, přičemž v bakalářském studiu nabízíme i kombinovanou formu výuky realizovanou na pobočce katedry v Českém Těšíně.

Učitelství geografie pro ZŠ a SŠ (jednooborově a dvouoborově)

Profesní příprava budoucích učitelů má na naší katedře nejdelší tradici, přičemž nově je výrazně propojena v rámci kreditního systému s ostatními bakalářskými geografickými obory a stalo se tak plně prostupným pro navazující studium v magisterském stupni (můžete pokračovat jak v oboru učitelství, tak v neučitelství). Získáte jednak znalosti z celého spektra geografie (fyzické, sociální i regionální), ale také pedagogické a didaktické dovednosti, které budete potřebovat při své práci učitele na základní nebo střední škole.

V čem nabízíme nadstandard?

Na naší katedře se dlouhodobě snažíme o inovativní způsoby výuky. Od „tradičnějšího“ pojetí předávání informací prostřednictvím frontálních přednášek (vyučující před zaplněnou třídou sděluje studentům probíranou látku), jsme v co největší míře přešli k atraktivnější formě workshopů, seminářů, ale také využíváme možnosti e-learningu (Moodle, Dilleo), a jsme studentům pravidelně k dispozici i pro individuální konzultace. Velmi atraktivní formu výuky představují pro studenty každoroční exkurze po České republice, ale také do zahraničí. Ti nejlepší a nejaktivnější z řad studentů pomáhají za finanční odměnu při výzkumných aktivitách členů katedry.

Kombinujte studium u nás se studiem v zahraničí – podpoříme vás!

Své schopnosti, znalosti a přátelství můžete dále rozvíjet i aktivním pobytem v zahraničí. Nabízíme Vám možnost studovat na více než 30 zahraničních univerzitách po celé Evropě v rámci programu Erasmus na více než 30 univerzitách (seznam naleznete - <http://prf.osu.cz/ksg>). Toto studium je z velké části kryto z prostředků české vlády a Evropské unie, a proto pro Vás nebude znamenat velkou finanční zátěž. Navíc Přírodovědecká fakulta podporuje studium v zahraničí i finančně formou nejrůznějších stipendií. A co je nejdůležitější – studium v zahraničí Vám započítáváme do Vašich studijních plánů, což znamená, že i když budete studovat celý rok v zahraničí, nemusíte si prodlužovat studium ani o jeden měsíc.

A protože chceme, abyste během studia získali i představu o praktickém uplatnění nabytých znalostí, podporujeme i průběžnou praxi na nejrůznějších pracovištích nejen v České republice, ale také zahraniční pracovní stáže v politických a ekonomických institucích, soukromých firmách a neziskových organizacích, které jsou financovány programem Erasmus, ale také na některé přispíváme formou katedrových stipendií.

Přečtěte si zkušenosti našich studentů ze zahraničí!**Míša ve Španělsku**

Milujete paellu a flamenco? Já strašně moc. Vždy jsem si přála jet studovat do Španělska. Začala jsem studovat Politickou a kulturní geografii na Ostravské univerzitě v Ostravě, kde jsem si svůj dětský sen studovat ve Španělsku splnila. Pobyt v Seville neobnášel jen klasické studium nad knihami a návštěvu přednášek. Byl pro mě i obrovským kulturním přínosem díky interkulturní povaze města a historii celého regionu. Procestovala jsem i Maroko a celý jih Španělska, poznala nádherná místa a ještě zajímavější lidi. Díky zkušenostem ze zahraničí a předcházející praxi jsem dostala příležitost aktivně spolupracovat na univerzitním grantu a dále se věnovat problematice imigrantů v ČR. Jednoduše řečeno, jestliže chcete poznat svět, je pro Vás studium Politické a kulturní geografie skvělou volbou.

Lucka a Aleš v Indii

Vydali jsme se do Nového Dillí, abychom uplatnili své vědomosti v praxi a ochutnali trochu dobrodružství. Nejsme přeci geografové jen jménem. Jak mi řekl náš pan doktor na vsi: "Tak to Vám bude svět malý." a měl pravdu. Jak jsme se do Indie dostali? Dojednali jsme si stáž na Velvyslanectví České republiky v Novém Dillí. Letěli jsme z Istanbulu do Dubaje a poté do indického Džajpuru. v Dubaji jsme měli 20 hodin, které jsme trávili prohlídkou města a koupáním v moři. V Džajpuru jsme si pronajali auto s řidičem, který nás odvezl do Nového Dillí. Řidiče Suryu jsme měli domluveného již dopředu. Byl to můj známý, který mě vozil po Indii v dubnu 2007. Na velvyslanectví jsme byli pověřeni velkou škálou úkolů. Psali jsme politické a bezpečnostní zprávy z teritoria, účastnili jsme se konferencí, ale především jsme zajišťovali přípravu a průběh 60. výročí navázání diplomatických vztahů mezi ČR a Indií. Před odjezdem do Indie jsme museli absolvovat různé očkování a byrokratické kolečko, abychom vyřídili veškeré potřebné dokumenty. Již od dubna jsme byli v kontaktu s velvyslanectvím v Indii, v červnu jsme museli na ministerstvo zahraničních věcí a indickou ambasádu v Praze. Papírování bylo mnoho, ale indická zkušenost je k nezaplacení. Podívejte se na naše stránky <http://indie.kx.cz>

Markéta ve Finsku, Švédsku a Irsku

Po absolvování bakalářského studia Politické a kulturní geografie mi začínala být Ostrava malá, tak jsem se rozhodla zkusit štěstí a přihlásit se do výběrového řízení (již jako studentka navazujícího magisterského oboru Geografie a regionální rozvoj) na Erasmus studijní pobyt. Mým vysněným cílem bylo Finsko. Táhl mě to na sever hlavně kvůli příležitosti poznat pověstný severský přístup k přírodě a k lidem. Nakonec se povedlo a já prožila pět úžasných měsíců na University of Joensuu. V rámci praktické části studia předmětu Rural Transformation jsem strávila dva týdny ve Švédsku, kde jsem si zkusila pracovat v mezinárodním týmu studentů z Finska, Švédska, Nizozemska a Německa. Studium ve Finsku a Švédsku mě obohatilo o znalosti regionálního a lokálního rozvoje v naprosto odlišných podmínkách, než na které jsme zvyklí v České republice. Po návratu z Finska jsem začala uvažovat o Erasmus pracovní stáži v anglicky mluvící zemi. Sehnat stáž v zahraničí nebylo vůbec jednoduché, ale nakonec se to hlavně díky podpoře katedry povedlo. Pracovat tři měsíce v Irsku v neziskové společnosti, jejímž hlavním cílem je rozvoj regionu, bylo pro mě velkým přínosem. Zlepšila jsem si jazykové schopnosti, poznala jaká je praxe regionálního rozvoje v Irsku a naučila se, jak funguje malá rozvojová společnost a jakým praktickým problémům musí čelit. Pokud od studia na vysoké škole očekáváte možnost aktivně se zapojit do činnosti katedry a příležitost vycestovat do zahraničí, tak katedra Sociální geografie a regionálního rozvoje je pro vás to pravé. Mě rozhodně nezklamala! Pokud vás zajímají mé zážitky z poslední stáže, podívejte se zde: <http://makimakule.blogspot.com>.

UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS
Facultas Rerum Naturalium

Najdete nás na:

<http://prf.osu.cz/ksg>

www.mestskymarketing.cz

<http://asie08.e-blog.cz>

<http://www.osu.cz/igeography>

!!!Studujte Geografii!!!

V OSTRAVĚ!!!

Na Ostravské univerzitě

Politická a kulturní

geografie

Geografie a regionální

rozvoj

Dvouoborové studium

geografie